

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZUNANJE IN EVROPSKE ZADEVE

Prešernova cesta 25, 1000 Ljubljana

T: 01 478 2000
F: 01 478 2340, 01 478 2341
E: gp.mzz@gov.si
www.mzz.gov.si

Št. 510-36/2025/8

**AKCIJSKI NAČRT ZA DELOVANJE
REPUBLIKE SLOVENIJE
DO ZAHODNEGA BALKANA
V LETU 2025**

Ljubljana, januar 2025

KAZALO

1. UVOD.....	3
1. 1. IZHODIŠČA.....	3
1. 2. METODOLOGIJA.....	3
1. 3. FINANČNA SREDSTVA.....	3
2. PRIORITETNA PODROČJA.....	4
3. DEJAVNOSTI RS DO ZAHODNEGA BALKANA.....	5
3. 1. Politično regionalno sodelovanje.....	5
3. 1. 1. Reševanje nasledstvenih vprašanj.....	7
3. 1. 2. Proces sodelovanja v Jugovzhodni Evropi – South-East European Cooperation Process (SEECp).....	8
3. 1. 3. Svet za regionalno sodelovanje – Regional Cooperation Council (RCC).....	9
3. 1. 4. Srednjeevropska pobuda (SEP) - Central European Initiative (CEI).....	10
3. 1. 5. Jadransko jonska pobuda (JJP) – Adriatic Ionian Initiative (AII).....	10
3. 2. Brdo-Brijuni proces.....	11
3. 3. Berlinski proces.....	11
3. 4. Makroregionalne strategije EU.....	11
3. 5. Krepitev gospodarskega sodelovanja.....	12
3. 6. Razvojno sodelovanje z državami Zahodnega Balkana.....	16
3.7. Sodelovanje na področju evropske kohezijske politike in regionalnega razvoja.....	19
3. 8. Dejavnosti na področju obrambe.....	20
3. 9. Sodelovanje na področju zaščite in reševanja.....	20
3. 10. Sodelovanje na področju notranjih zadev.....	21
3. 11. Sodelovanje na področju infrastrukture.....	22
3. 13. Sodelovanje na področju energije.....	23
3. 13. Sodelovanje na področju pravosodja.....	23
3. 14. Sodelovanje na področju javne uprave, digitalne preobrazbe, kibernetike in informacijske varnosti.....	24
3. 15. Sodelovanje na področju tajnih podatkov.....	25
3. 16. Sodelovanje na področju kmetijstva.....	26
3. 17. Sodelovanje na področju okolja in podnebnih sprememb.....	27
3. 18. Sodelovanje na področju varstva narave, celostnega upravljanja z vodami, obalo in morjem ter jedrske in sevalne varnosti.....	28
3. 19. Sodelovanje na področju zdravstva.....	28
3. 20. Sodelovanje na področju dela, družine, socialnih zadev in enakih možnosti.....	29
3. 21. Sodelovanje na področju vzgoje in izobraževanja.....	29
3. 22. Sodelovanje na področju za visokega šolstva, znanosti in inovacij.....	30
3. 23. Sodelovanje v kulturi, med arhivi ter medkulturni dialog.....	31
3. 24. Sodelovanje na področju statistike.....	33
3. 25. Krepitev in povezovanje slovenske manjšine.....	33

1. UVOD

1. 1. IZHODIŠČA

Državni zbor Republike Slovenije (RS) je z namenom potrditve zavezanosti k sodelovanju, pomoči in razvoju regije Zahodnega Balkana 15. julija 2010 sprejel Deklaracijo o Zahodnem Balkanu. 8. julija 2010 je Vlada RS z namenom izboljšanja koordinacije delovanja na Zahodnem Balkanu sprejela Smernice za delovanje RS do Zahodnega Balkana. Vsebinsko obnovljene smernice so bile sprejete 23. avgusta 2012.

Prvi akcijski načrt za delovanje RS do Zahodnega Balkana je bil pripravljen leta 2011; nekatere aktivnosti so kontinuirane in se izvajajo vsako leto, nekateri projekti so večletni in bodo potekali tudi v letu 2025.

RS je v letu 2024 zasledovala začrtano politiko do Zahodnega Balkana - temeljni cilj slovenskega delovanja v regiji ostaja ustvarjanje ugodnega okolja na Zahodnem Balkanu za zastopanje slovenskih nacionalnih interesov, pri čemer so varnost, stabilnost in razvoj regije bistvenega pomena za RS, še posebej z gospodarskega vidika.

1. 2. METODOLOGIJA

Aksijski načrt je strukturiran po načrtovanih dejavnostih RS v letu 2024 v regiji kot celoti, ločeno so navedene tudi predvidene dejavnosti po posameznih državah.

RS je na Zahodnem Balkanu prisotna tudi kot partner na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Izvajanje aktivnosti na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja je vključeno v poglavju 3.6., v katerem Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ) kot nacionalni koordinator poroča o aktivnostih, ki bodo financirane iz sredstev mednarodnega razvojnega sodelovanja, in v okviru posameznih poglavij, kjer ministrstva poročajo o njihovem izvajanju oziroma (so)financiranju.

Poleg finančnih sredstev dvostranske pomoči na ravni države RS prispeva tudi preko aktivnosti mednarodnih organizacij, katerih izvajanje RS podpira posredno z vplačili nenamenskih sredstev tem organizacijam in s podporo aktivnostim teh organizacij na Zahodnem Balkanu.

1. 3. FINANČNA SREDSTVA

Strategija mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči RS do leta 2030 predvideva, da bo RS v prihodnjem srednjeročnem obdobju na Zahodnem Balkanu še naprej sodelovala z vsemi državami partnericami, pri čemer bo v regijo usmerjala od 60 do 70 odstotkov dvostranske programske pomoči.

2. PRIORITETNA PODROČJA

<p>Nadaljevanje širitvenega procesa EU z državami Zahodnega Balkana</p>	<p>Posebna pozornost na pristopnem procesu držav Zahodnega Balkana v kontekstu spremenjenih geopolitičnih okoliščin, Blejske zaveze o pripravljenosti EU in Zahodnega Balkana na širitev do leta 2030 in širitve kot enega prioriternih področij delovanja nove Evropske komisije.</p> <p>Ključni poudarek na potrebnih reformah, s poudarkom na vladavini prava in družbeno-gospodarskem razvoju ter procesu reševanja odprtih vprašanj v regiji.</p> <p>Posebna pozornost na podpori nadaljnjim širitvenim korakom posameznih držav; npr. na nadaljnjem zapiranju pogajalskih poglavij Črne gore, odpiranju pogajalskih sklopov Albanije itd.</p>	<p>VSI RESORJI</p>
<p>Razvojno sodelovanje RS in sodelovanje v okviru IPA</p>	<p>Nadaljevanje aktivnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja in v tem pogledu krepitev dvostranske tehnične pomoči; sodelovanje v projektih tesnega medinstitucionalnega sodelovanja in v TAIEX, ki se izvajajo v državah Zahodnega Balkana.</p>	<p>VSI RESORJI</p>
<p>Sektorsko povezovanje na različnih področjih za zagotavljanje trajnostnega razvoja Zahodnega Balkana</p>	<p>Sektorsko povezovanje na področju delovanja vseh resorjev. Izpostavljene teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravosodje in notranje zadeve, migracije, - delovanje RS v okviru EU SVOP na Zahodnem Balkanu, - kibernetika varnost oz. odpornost držav pred kibernetičnimi napadi oz. hibridnimi grožnjami, posebna pozornost na Kibernetičnem centru za Zahodni Balkan - digitalizacija, boj proti dezinformacijam in lažnim novicam, raziskave in inovacije, - mladi, - enakopravnost spolov, - trajnostni razvoj (dekarbonizacija, infrastrukturna povezanost, krožno gospodarstvo, boj proti klimatskim spremembam), - krepitev javnega zdravstva. 	<p>VSI RESORJI</p>
<p>Implementacija Sporazuma o vprašanih nasledstva</p>	<p>Sodelovanje in angažiranje resorjev pri implementaciji Sporazuma o vprašanih nasledstva ter opozarjanje na pomen reševanja nasledstvenih vprašanj in spoštovanja mednarodnih obveznosti, kot jih določajo sklepi Evropskega sveta za regijo.</p>	<p>VSI RESORJI</p>
<p>Gospodarska diplomacija</p>	<p>Ščitenje, uveljavljanje in promoviranje interesov slovenskega gospodarstva na Zahodnem Balkanu.</p>	<p>VSI RESORJI</p>
<p>Sodelovanje v mednarodnih operacijah in misijah na območju Zahodnega Balkana</p>	<p>Nadaljevanje sodelovanja v mednarodnih operacijah in misijah na območju Zahodnega Balkana s pripadniki Slovenske vojske, policije, civilnimi funkcionalnimi strokovnjaki in drugim osebjem.</p>	<p>MO, MNZ, MZEZ IN DRUGI RESORJI</p>
<p>Aktivnosti v okviru regionalnih povezav</p>	<p>Sodelovanje RS v političnih in regionalnih povezavah. Poudarek na sodelovanju s civilno družbo in na njeni krepitevi.</p>	<p>MZEZ IN SODELUJOČI RESORJI</p>

3. DEJAVNOSTI RS DO ZAHODNEGA BALKANA

3. 1. Politično regionalno sodelovanje

RS bo nadaljevala s podporo Zahodnemu Balkanu na ključnih področjih vzpostavitve vladavine prava in zagotavljanja ekonomskega razvoja, katerega cilj je preseči razvojni razkorak med državami članicami EU in državami regije. RS bo sledila trem ključnim ciljem: nadaljevanje evroatlantskega širitvenega procesa z državami Zahodnega Balkana, obravnava politično-varnostnih tem in sektorsko povezovanje na različnih področjih za zagotavljanje trajnostnega razvoja Zahodnega Balkana.

RS bo v razpravah o procesu širitve EU zagovarjala aktivnejši pristop EU do Zahodnega Balkana in podprla predloge za krepitev njegove učinkovitosti. V tem kontekstu bo RS še naprej podpirala t.i. Blejsko zavezo – tako EU kot država aspirantke morajo biti do 2030 pripravljene za širitev EU. Obenem bo RS v dvostranskih pogovorih z državami Zahodnega Balkana še naprej opozarjala na nujnost izvedbe reform, kar bo omogočilo napredek v pridružitvenem oziroma pogajalskem procesu.

RS se bo še naprej zavzemala za čimprejšnje politične odločitve o nadaljnjih korakih za posamezne države, ob upoštevanju objektivnih kriterijev in napredka, ki ga države Zahodnega Balkana dosežejo pri izpolnjevanju pogojev. Od držav Zahodnega Balkana RS pričakuje izvedbo potrebnih reform, vključno s spoštovanjem vladavine prava, demokratičnih mehanizmov, človekovih pravic, neodvisnega sodstva in drugih temeljnih vrednot EU ter konstruktivno reševanje odprtih vprašanj in okrepitev procesa sprave v regiji. Samo s tem bo mogoče ustvariti pogoje, v katerih bodo mladi videli priložnosti za osebni in poklicni razvoj, kar bo povečalo verjetnost, da bodo ostali v regiji in gradili svojo prihodnost doma. Od držav Zahodnega Balkana RS pričakuje tudi podporo temeljnim evroatlantskim vrednotam.

V letu 2025 se bo s prvimi nakazili sredstev začelo izvajanje Instrumenta za reforme in rast za Zahodni Balkan, ki je sestavni del Načrta za rast za Zahodni Balkan, katerega namen je zmanjšanje družbeno-gospodarskega razkoraka regije z EU in pospešitev postopne integracije Zahodnega Balkana v EU, vključno z vključitvijo v enotni trg EU, še pred članstvom v EU. RS bo spodbujala Bosno in Hercegovino, da čimprej doseže soglasje glede svoje reformne agende in jo v najkrajšem možnem času dostavi Evropski komisiji. Države Zahodnega Balkana bo RS spodbujala k nadaljnji krepitvi absorpcijske sposobnosti za črpanje sredstev iz Instrumenta za predpristopno pomoč (IPA), saj je to ključno za uspešno izvajanje reform in projektov. Uspešno črpanje evropskih sredstev bo pomembno tudi v luči odločitev o sredstvih, ki jih bo EU namenila za širitev v prihodnjem večletnem finančnem okviru.

RS bo nadaljevala z izvajanjem aktivnosti v okviru mednarodnega razvojnega sodelovanja. V skladu s sklepom Vlade RS št. 54100-1/2023/4, z dne 2. februar 2023, bo še naprej krepila izvajanje dvostranske tehnične pomoči v državah Zahodnega Balkana in tudi sodelovanje v okviru pomoči, ki jo v državah Zahodnega Balkana financira EU (tesno medinstitucionalno sodelovanje in tehnična pomoč v okviru TAIEX). Pri tem si bo RS še naprej prizadevala za povečanje vidnosti dane pomoči in zasledovala svoje vitalne in strateške interese v regiji.

RS bo nadaljevala tudi s sodelovanjem v skupinah prijateljev širitve kot so npr. Talinska skupina, skupina Prijateljev Zahodnega Balkana idr.

Urad vlade za komuniciranje (UKOM) bo skladno z zaključki razprave na mednarodni konferenci vladnih komunikatorjev aprila 2024 in dejstva, da evropska komisarka za širitev prihaja iz RS

okrepil komuniciranje vsebin, povezanih z Zahodnim Balkanom in širitvijo EU z domačimi in tujimi javnostmi.

Zahodni Balkan je, v skladu z Strateškim konceptom Nata (Madrid, 2022), območje strateškega pomena in ključno za varnost in stabilnost evroatlantskega prostora. Vloga Nata v regiji je osredotočena na politični angažma, praktično sodelovanje, vključno v podporo reformnim procesom, operativno prisotnost, kot tudi aktivnosti Natovih pisarn v regiji. Za regijo je pomembna tudi Natova politika odprtih vrat, ki ima znaten simbolni pomen.

Na Vrhu Nata julija 2024 so zaveznice izpostavile nadaljnjo močno zavezanost varnosti in stabilnosti regije in podporo prizadevanjem držav v regiji za približevanju Nato in EU. Zavezništvo bo še naprej krepilo politični dialog in praktično sodelovanje, v podporo reformam, regionalnemu miru in varnosti ter zoperstavljanju škodljivim vplivom, vključno z dezinformacijami ter hibridnimi in kibernetскими grožnjami s strani državnih in nedržavnih akterjev. Demokratične vrednote, pravna država, domače reforme in dobro sosedski odnosi so bistvenega pomena za regionalno sodelovanje in evroatlantsko integracijo. Nato ostaja zavezan k nadaljnjemu angažmaju z regijo, vključno preko okrepljene prisotnosti KFOR.

RS poudarja, da se skozi delovanje Nata na Zahodnem Balkanu izraža trajna zavezanost Nata k miru, stabilnosti in varnosti v regiji. RS podpira celovit in uravnotežen pristop, izpostavlja pomen nadaljnje krepitve koordiniranega sodelovanja Nata in EU v regiji ter opozarja na vpliv tretjih akterjev. V vseh formatih in na vseh ravneh RS podpira evro-atlantsko integracijo regije. RS bo v okviru Nata nadaljevala prizadevanja za uresničevanje usmeritev iz strateškega koncepta glede Zahodnega Balkana, podpirala osredotočenost na regijo in tesen politični ter praktični angažma z regijo. RS bo še naprej sodelovala z znatnim prispevkom v KFOR in prispevala v zavezniške povezovalno-svetovalne strukture na Zahodnem Balkanu. Sooblikovala bo politike, stališča in ukrepe za praktično podporo reformnim procesom, vključno z obrambno-varnostnim področjem, in podpirala krepitev regionalnega sodelovanja na področju miru in varnosti.

RS bo nadaljevala tudi z dvostranskim političnim sodelovanjem z državami Zahodnega Balkana. Ključni cilji pri tem so krepitev neposrednih političnih stikov z državami Zahodnega Balkana, krepitev medsebojnega zaupanja v regiji, poglobitev regionalnega sodelovanja z namenom, da države med seboj ustvarijo oblike tvornega sodelovanja in vzajemne pomoči, ustvarjanje ugodnega okolja za dvostransko sodelovanje med državami regije in za krepitev gospodarskih odnosov ter ustvarjanje stabilne in varne soseščine. RS se zavzema za promocijo dobrososedskih odnosov, reševanje odprtih vprašanj v regiji, spravo in krepitev regionalnega sodelovanja. RS bo posebej pozorna na vladavino prava, poslovno okolje v državah regije, krepitev institucij, dobro upravljanje in na boj proti organiziranemu kriminalu. Pozorno bo spremljala tudi nove varnostne izzive. Med ključnimi sredstvi za doseganje teh ciljev so:

- obiski predsednice države, predsednika vlade, ministrice za zunanje in evropske zadeve ter drugih resornih ministrov v državah Zahodnega Balkana in obiski visokih predstavnikov iz regije v RS. Redne konzultacije z navedenimi državami;
- srečanja Brdo-Brijuni procesa, srečanja Berlinskega procesa, sodelovanje na regionalnih srečanjih Srednjeevropske pobude, Jadransko-jonske pobude, Procesu sodelovanja v jugovzhodni Evropi in Regionalnega sveta za sodelovanje;
- podpora pobudam ostalih ministrstev (npr. varnostno področje, mladi);
- uresničevanje Sporazuma o vprašanjih nasledstva; reševanje nasledstvenih vprašanj;
- aktivno sodelovanje v okviru vseh mednarodnih organizacij (EU, Nato, Svet Evrope, OVSE, OZN): RS bo podpirala dejavnosti mednarodnih in regionalnih organizacij, ki krepijo reformne procese in razvoj regije Zahodnega Balkana. RS bo podpirala politične procese, ki potekajo v teh organizacijah in ki si prizadevajo za miroljubno razrešitev odprtih

vprašanj, povezanih z državami regije. Kot nestalna članica Varnostnega sveta Organizacije Združenih Narodov (OZN) si bo RS ob razpravah o Zahodnem Balkanu prizadevala za mirno reševanje sporov, stabilizacijo regije in spravo v regiji.

3. 1. 1. Reševanje nasledstvenih vprašanj

Tudi v letu 2025 se bodo nadaljevala prizadevanja za dosledno in polno uresničitev Sporazuma o vprašanih nasledstva (v nadaljevanju Sporazum), kar je v pravnem, političnem, finančnem in zgodovinskem interesu RS. Ob tem bo izpostavljen pomen zaprtja še odprtih nasledstvenih vprašanj za uspešen zaključek širitvenega procesa EU na Zahodni Balkan.

S ciljem doseči zaprtje še odprtih nasledstvenih vprašanj bodo potekala prizadevanja, da se ta vprašanja izpostavlja ob vseh relevantnih priložnostih ter da se okrepi dialog tako na ravni visokih predstavnikov za nasledstvo kot pooblaščenih predstavnikov držav naslednic po posameznih prilogah Sporazuma.

V skladu z dogovorom ministrov za zunanje zadeve držav naslednic bo tudi v letu 2025 organiziran sestanek ministrov z namenom, da ministri pregledajo napredek pri reševanju nasledstvenih vprašanj in dogovorijo politične poudarke pri iskanju rešitev. Po ministrskem dogovoru, bo organizator sestanka ministrov Bosna in Hercegovina, RS si bo aktivno prizadevala, da bo sestanek realiziran.

V dogovoru z Ministrstvom za kulturo potekajo priprave, da se ob robu otvoritve Evropske prestolnice kulture v Novi Gorici podpiše skupna deklaracija o podpori projektu digitalizacije skupnega arhivskega gradiva, ki se nahaja v Arhivu Jugoslavije. Podpis te deklaracije bo omogočil hitrejšo izvedbo projekta in večje možnosti za pridobitev mednarodnih finančnih sredstev za njegovo dokončanje.

RS bo v prvem trimesečju 2025 spodbudila nov krog bilateralnih konzultacij visokih predstavnikov za nasledstvo z namenom, da se spodbudi čimprejšnja organizacija naslednjega zasedanja Stalnega skupnega odbora visokih predstavnikov za nasledstvo. V skladu z dogovorjenim vrstnim redom mora naslednji sestanek sklicati Severna Makedonija. Če bo sestanek sklican v prvi polovici leta 2025, si bo RS kot naslednja organizatorica zasedanja Stalnega skupnega odbora, prizadevala, da bo zasedanje sklicano v roku šestih mesecev po sestanku v Severni Makedoniji, kot to določa Poslovnik Stalnega skupnega odbora.

RS si bo tudi v letu 2025 prizadevala, da se zagotovi aktiven in konstruktiven dialog v vseh odborih pooblaščenih predstavnikov po posameznih prilogah Sporazuma. Za RS je še posebej pomembno zagotoviti srečanje odbora po prilogi C Sporazuma (Finančna sredstva in obveznosti) in uskladitev rešitev za še odprta vprašanja na tem področju (dostop do arhivov Narodne banke Jugoslavije, sredstva pri mešanih bankah, dolgovi do OZN, Češke oziroma Slovaške ter morebitni dolg do Libije). RS si bo prizadevala, da se čimprej skličejo sestanki tistih odborov po prilogah Sporazuma, ki se že dalj časa niso sestali (npr. odbor po prilogi A). V skladu z dogovorom na zadnjem srečanju direktorjev arhivov bo RS v letu 2025 gostila naslednje skupno srečanje direktorjev nacionalnih arhivov. Prav tako je slovenski predstavnik prevzel vodilno vlogo pri izvajanju projekta digitalizacije določenih skupnih arhivov. Na področju priloge B (Premoženje diplomatskih in konzularnih predstavništev) si bo RS prizadevala za nadaljevanje delitve preostalih nepremičnin, ki so v tujini evidentirane kot nepremičnine nekdanje SFRJ, ne glede na to, ali so te nepremičnine vpisane na seznam iz priloge B ali ne.

Nadaljevala se bodo prizadevanja za ureditev nasledstva Beneškega paviljona, kjer se še vedno poskuša zbrati relevantna dokumentacija. Glede paviljona bo prvi cilj zagotoviti vpis solastniških deležev držav naslednic nekdanje SFRJ v italijanske nepremičninske evidence, države naslednice pa se morajo dogovoriti tudi o souporabi ali odkupu paviljona s strani ene od držav. RS bo obravnavala tudi vprašanje vzdrževanja skupnih vojnih grobišč nekdanje SFRJ in obeležij v tretjih državah, kjer bo rešitve iskala tudi v dialogu z lokalnimi skupnostmi v teh državah.

Na področju priloge G Sporazuma (Zasebno premoženja in pridobljene pravice) ima RS evidentirana odprta vprašanja v odnosih s Srbijo (gre le za nekaj slovenskih podjetij), ki jih ureja dvostransko. Rešujejo se v okviru sodnih postopkov v Srbiji, kjer se pričakuje, da bodo postopki zaključeni ob upoštevanju neposredne uporabljivosti priloge G Sporazuma in obstoja vzajemnosti. Če bodo odločitve pravosodnih organov drugačne, se bo vprašanje ponovno izpostavilo v dvostranskem dialogu s Srbijo.

Poleg iskanja rešitev v okviru dialoga vseh petih držav naslednic bo RS vprašanja še naprej naslavljala tudi dvostransko, in sicer na tistih področjih, kjer to ne bo posegalo v pravice drugih držav naslednic. Na tem področju je posebej pomembno sodelovanje s Srbijo, kjer se nahaja veliko predmetov, ki so za RS pomembni z vidika ohranjanja kulturne dediščine. V Srbiji se nahajajo tudi arhivi, ki bi po načelu nastanka in načelu pertinence morali pripasti RS.

Pričakovati je mogoče nadaljnje aktivnosti v zvezi s postopkom Landika pred ESČP, pri čemer je težko predvideti, ali bo postopek v letu 2025 že zaključen ali ne.

3. 1. 2. Proces sodelovanja v Jugovzhodni Evropi – South-East European Cooperation Process (SEECP)

RS s sodelovanjem v SEECP izraža interes, da prispeva k politični in varnostni trdnosti ter h gospodarskemu napredku regije Jugovzhodne Evrope. Članstvo v SEECP je okrepilo status RS znotraj Sveta za regionalno sodelovanje (RCC) kot njegovega izvršnega sekretariata. S tem se je tudi odprla možnost za sodelovanje pri raznih projektih, ki jih v prid držav regije izvaja RCC in financira iz sredstev držav članic, donatorjev in iz evropskih skladov. Pričakuje se, da se bo v okviru izvajanja Strategije JVE 2030 število projektov povečalo.

Od 1. julija 2024 do 30. junija 2025 SEECP predseduje Albanija, naslednja predsedujoča bo od 1. julija 2025 Bosna in Hercegovina. V okviru programa predsedovanja je predvidena udeležba predstavnikov RS na politični ravni na naslednjih dogodkih:

Dogodek	Datum/kraj
Sestanek političnih direktorjev/nacionalnih koordinatorjev SEECP (5)	marec, maj, junij 2025 – Tirana julij, november 2025 - Sarajevo
Neformalno srečanje ministrov za zunanje zadeve udeleženk SEECP	september 2025 - New York (ob robu zasedanja GS OZN)
Zasedanje odborov parlamentov SEECP	april / december
Vrh predsednikov držav in vlad udeleženk SEECP	junij 2025 – Tirana – (prevzem predsedovanja – Sarajevo)
Ministrsko srečanje udeleženk SEECP in letno srečanje RCC	Ob Vrhu SEECP – junij 2025 - Tirana

3. 1. 3. Svet za regionalno sodelovanje – Regional Cooperation Council (RCC)

Temeljni platformi delovanja RCC sta Strategija za jugovzhodno Evropo 2030, ki je bila sprejeta junija 2021 v Antaliji in druga faza akcijskega načrta Skupnega regionalnega trga (CRM2) za obdobje 2025-2028, ki je bil sprejet na Vrhu Berlinskega procesa, oktobra 2024 in predstavlja regionalni okvir, ki temelji na standardih EU in je zasnovan z namenom krepitev gospodarskega sodelovanja ter konkurenčnosti na Zahodnem Balkanu. Osnovni cilji so regionalna gospodarska integracija, digitalizacija, razvoj človeškega kapitala in privabljanje investicij, z namenom priprave regije na vključitev v enotni trg EU.

Cilj usklajenega delovanja držav podpisnic je ustvariti pogoje, pod katerimi bi v srednjeročnem obdobju v regiji ustvarili milijon novih delovnih mest, zvišali povprečni bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca s sedanjih 36 na 44 % povprečja EU in podvojili obseg trgovinske menjave. Poleg tega so cilji olajšati pretok oseb, blaga in storitev med državami Zahodnega Balkana, zmanjšali revščino in neenakost, opolnomočiti ženske, izboljšati socialno vključenost, upočasniti upadanje prebivalstva v regiji ter pospešiti zeleni in digitalni prehod brez povečanja socialno-ekonomskih neenakosti ter oviranja konkurenčnosti in razvoja zasebnega sektorja.

RCC je postal organizacija, ki raste v svojem delovanju in obsegu dejavnosti z izrazito usmeritvijo v prihodnost, pri čemer naslavlja vprašanja ekonomskega in socialnega razvoja regije, področja infrastrukture, energetike, pravosodja in notranjih zadev, sodelovanja na področju varnosti ter institucionalnega in človeškega kapitala.

S članstvom v RCC RS promovira svoje strateške interese, kot so stabilnost regije, mirno reševanje sporov, gospodarska rast in trajnostni razvoj.

Na pobudo RCC je leta 2024 v Tirani začel študijski program Tirana College of Europe, ki predstavlja priložnost za študente iz Jugovzhodne Evrope, Zahodnega Balkana in EU. Poleg akademske vrednosti predstavlja primer dobre prakse regionalnega sodelovanja in ima podporo Evropske komisije (DG NEAR) in držav članic EU. Učni načrt vsebuje dodiplomske in podiplomske magistrske programe in se je začel izvajati v drugi polovici leta 2024. Študijski program je prilagojen študentom iz Zahodnega Balkana in EU, ki se ukvarjajo s programom integracije EU ter prihodnje širitve EU.

RCC skrbi za implementacijo projektov z Vrha Berlinskega procesa v Tirani, kot so znižanje cen mobilnega podatkovnega gostovanja med Zahodnim Balkanom in EU, podpis sporazuma o priznavanju poklicnih kvalifikacij in potrditev regionalne skupne izjave o preprečevanju onesnaževanja s plastiko, vključno z morskimi odpadki.

Predvidena je udeležba predstavnikov RS na naslednjih srečanjih RCC:

Dogodek	Datum/kraj
Upravni odbor RCC – politični direktorji/nacionalni koordinatorji	3 x letno
Srečanje nacionalnih koordinatorjev in odbora za spremljanje Strategije 2030	2x letno
Ministrsko letno srečanje držav članic upravnega odbora RCC	Ob Vrhu SEECP, junij 2025 – Tirana

3. 1. 4. Srednjeevropska pobuda (SEP) - Central European Initiative (CEI)

RS s članstvom v SEP potrjuje svojo srednjeevropsko identiteto. Z akcijskim načrtom za obdobje 2024-2026 medsebojno sodelovanje in projekti SEP dobivajo širšo dimenzijo, zato si bo RS prizadevala za aktivnejšo vključitev v izvajanje projektov in sodelovanje z drugimi članicami pobude. Uveljavil se je vzajemni interes za sodelovanje med sekretariatom SEP v Trstu in ostalimi regionalnimi pobudami (stalnim sekretariatom Jadransko jonske pobude, RCC, Svetom Evrope (področje mladih) in OZN – SEP ima status opazovalke). Politični dialog se odvija skozi srečanja ministrov za zunanje zadeve, eno od teh je neformalno srečanje ob robu GS OZN, septembra v New Yorku, drugo pa v predsedujoči državi, praviloma ob koncu predsedovanja. Od februarja 2023 so države članice in sekretariat SEP vključene v humanitarno pomoč Ukrajini, z jasnim stališčem o zamrznitvi članskega statusa Belorusije in obsodbi agresije Rusije na Ukrajino.

S 1. januarjem 2025 je predsedujoča SEP Srbija. Predvidena je udeležba predstavnikov RS na naslednjih srečanjih SEP (končni program dogodkov za leto 2025 še ni sprejet):

Dogodek	Datum/kraj
Sestanki odbora nacionalnih koordinatorjev	tbc
Zasedanje ministrov za zunanje zadeve držav članic SEP	praviloma ob koncu predsedovanja - Beograd
Neformalno srečanje zunanjih ministrov držav članic SEP	september 2025 – New York
Parlamentarna skupščina SEP	tbc
Sestanek parlamentarnih odborov SEP	tbc

3. 1. 5. Jadransko jonska pobuda (JJP) – Adriatic Ionian Initiative (AII)

Temeljni cilj JJP v okviru jadransko-jonske regije je spodbujanje trajnostne gospodarske in socialne blaginje ter krepitev privlačnosti, konkurenčnosti in povezljivosti regije. Hkrati je v ospredju skrb za sonaravni razvoj zaledja ter obalnih in morskih ekosistemov, s poudarkom na zdravju. Izhajajoč iz prizadevanj mednarodne skupnosti je namen pobude spodbujanje politične in gospodarske stabilnosti kot trdnega temelja za proces evropske integracije držav Zahodnega Balkana.

Države članice JJP povezuje skupen življenjski prostor, ki se razprostira okoli Jadranskega in Jonskega morja. To je prostor, ki je teritorialno povezan in tako močno soodvisen, da potrebuje skupno skrb in usklajeno ukrepanje. Do 31. maja 2025 pobudi predseduje Grčija, ki si je kot eno od prioritet zadala spodbujanje povezljivosti kot ključnega orodja širitve EU, s 1. junijem 2025 pa bo enoletno predsedovanje prevzela Severna Makedonija.

Predvidena je udeležba predstavnikov RS na naslednjih srečanjih JJP:

Dogodek	Datum/kraj
Sestanek visokih predstavnikov JJP	februar 2025 – Patras, Grčija maj 2024 – Kreta, Grčija Druga polovica leta 2025 – Severna Makedonija
Ministrski svet držav članic JJP	maj 2025 – Kreta, Grčija

3. 2. Brdo-Brijuni proces

RS bo še naprej krepila in razvijala sodelovanje med državami EU in Zahodnega Balkana v okviru Brdo-Brijuni procesa ob udeležbi predstavnikov vseh držav v regiji, saj prispeva k dialogu o ključnih vprašanjih, ki so v skupnem interesu, krepí evropsko perspektivo celotne regije in napredek na področju reform ter odgovornost za stabilnost in razvoj držav Zahodnega Balkana. Zadnji Vrh Brdo-Brijuni procesa je potekal oktobra 2024 v Črni gori. V letu 2024 bo Vrh voditeljev Brdo-Brijuni procesa predvidoma potekal v drugi polovici leta 2025, kraj še ni določen.

3. 3. Berlinski proces

RS je članica Berlinskega procesa od njegove ustanovitve leta 2014. Zadnji Vrh je potekal oktobra 2024 v Berlinu. Predsedniki vlad šestih držav Zahodnega Balkana so na Vrhu podpisali izjavo o podpori Akcijskemu načrtu za skupni regionalni trg za obdobje 2025-2028 in Sporazum o dostopu do visokošolskega izobraževanja in sprejemu na visokošolski študij. Šest držav Zahodnega Balkana je s skupno izjavo tudi ponovno potrdilo svojo zavezanost regionalnemu sodelovanju in dobrososedskim odnosom. Naslednji Vrh Berlinskega procesa bo predvidoma potekal v drugi polovici leta 2025, kraj še ni določen.

3. 4. Makroregionalne strategije EU

RS bo z državami Zahodnega Balkana še naprej tesno sodelovala v okviru Strategije EU za Podonavsko regijo (EUSDR) in Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR). Znotraj EUSDR sodelujejo tri države Zahodnega Balkana (BiH, Črna gora in Srbija) in dve državi Vzhodnega partnerstva (Ukrajina in Moldavija), znotraj EUSAIR pa sodeluje pet držav Zahodnega Balkana (Albanija, BiH, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija). RS pričakuje, da se bo sodelovanje znotraj makroregionalnih strategij še okrepilo, saj imajo vse države Zahodnega Balkana znotraj EUSAIR in EUSDR status kandidatke za članstvo v EU. Princip enakopravnosti sodelovanja znotraj makroregionalnih strategij omogoča, da lahko sodelujoče države izkoristijo ta okvir za pospešitev procesa približevanja kandidatki ter kot učno platformo za krepitev njihovih zmogljivosti.

V okviru **EUSDR** bo RS aktivno podpirala BiH, ki bo v letu 2025 predsedovala strategiji in ki si je kot glavni in horizontalni prioriteti zadala pospešitev evropskega integracijskega procesa ter zmanjševanje odliva možganov, povečevanja razkoraka v znanju in veščinah, depopulacije in nezaposlenosti mladih.

V okviru **EUSAIR** bo RS še naprej sodelovala z vsemi državami kandidatkami, ki sodelujejo v tej strategiji. RS bo zastopala stališče, da strukture EUSAIR nudijo podporo državam na njihovi poti proti EU. S 1. junijem 2025 bo predsedovanje EUSAIR prevzela Severna Makedonija, ki se je EUSAIR pridružila šele v letu 2020 in bo strategiji predsedovala prvič. Predsedovanje Severne Makedonije bo priložnost za okrepljeno sodelovanje RS s to državo in podporo pri njenemu predsedovanju EUSAIR.

V okviru EUSAIR Facility Point bo zaključen načrt krepitve zmogljivosti, ki posebno pozornost posveča podpori širitvenemu procesu EU. Pripravljena bo tudi študija, ki bo identificirala področja v pristopnem procesu, v katerih lahko državam kandidatkam sodelovanje v EUSAIR prinese dodano vrednost, ob sodelovanju z ostalimi programi podpore širitvi EU. Načrtovana je tudi priprava izvedbenega načrta aktivnosti podpore EUSAIR širitvenemu procesu in pričakovanih rezultatov, ki

se bo ob podpori Facility Point izvajal v naslednjih letih. RS bo imela tako možnost dodatno okrepiti vlogo v širitvenem procesu s prenosom slovenskih izkušenj iz predpristopnega procesa in iz obdobja polnopravnega članstva v EU.

Obseg podpore EUSAIR Facility Point, ki jo zagotavlja predsedstvu EUSAIR pri upravljanju in usmerjanju makroregionalnih procesov, se v primeru predsedovanja države kandidatke EU po potrebi okrepi.

RS si bo še naprej prizadevala za aktivno vključevanje mladih iz regije v EUSAIR in podpirala delovanje Sveta mladih EUSAIR, ki predstavlja institucionalno vključevanje predstavnikov mlade generacije iz celotne regije. Hkrati se bo RS še naprej zavzemala za ustvarjanje konkretnih priložnosti za mlade iz vseh držav regije preko projekta tekmovanja v inovativnih podjetniških idejah mladih – EUSAIR POPRI, ki ga vodi Primorski tehnološki park.

Na jubilejnem 10. Tednu Sredozemske obale in makroregionalnih strategij v septembru v Izoli bodo udeleženci razpravljali o vlogi makroregionalnih strategij v programih evropske kohezijske politike in predpristopne pomoči po letu 2027, kar je pomembno za usmerjanje prizadevanj Zahodnega Balkana k približevanju EU.

3. 5. Krepitev gospodarskega sodelovanja

V prihodnjih letih se pričakuje nadaljnja gospodarska rast držav Zahodnega Balkana. Gonila sila rasti bodo domača potrošnja in naložbe, med tem ko bo izvozno povpraševanje še naprej umirjeno, rast uvoza pa bo višja od rasti izvoza. Širitev enotnega območja plačil v evrih (SEPA) v Albanijo in Črno goro konec leta 2025 bo prispevala k zmanjševanju ovir za mednarodne finančne tokove in k integraciji regionalnih trgov. EU bo h gospodarski rasti regije prispevala s kombinacijo novih možnosti financiranja in zgodnjega dostopa do izbranih vidikov enotnega trga.

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS bo v sodelovanju s Centrom za mednarodno sodelovanje in razvoj ter Evropsko komisijo krepilo aktivnosti za spodbujanje sodelovanja slovenskih podjetij v infrastrukturnih projektih Naložbenega okvira za Zahodni Balkan.

Aktivnosti za spodbujanje gospodarskega sodelovanja med RS in regijo bodo izvajala tudi diplomatsko-konzularna predstavništva RS v državah Zahodnega Balkana in sicer:

Albanija: Veleposlaništvo RS v Tirani bo krepilo prepoznavnost gospodarskih priložnosti na albanskem tržišču ter medsebojno povezovanje in sodelovanje različnih zbornic oz. institucij, ki predstavljajo gospodarstvo obeh držav. Sledila bo implementacija memoranduma oz. izvedba konkretnih projektov na področju kmetijstva. Podpisan bo memorandum o sodelovanju na področju turizma.

Bosna in Hercegovina: Veleposlaništvo RS v Sarajevu bo marca izvedlo že četrti Diplomatski. Nadaljevalo bo aktivnosti v zvezi s čebeljo diplomacijo. Zaradi izjemnih referenc RS na področju čebelarstva se na veleposlaništvo namreč obračajo lokalne institucije in združenja s prošnjami za navezavo stikov s slovenskimi partnerji ter iskanju dobrih praks povezanih s čebelarjenjem, zaščito čebel in promocijo sajenja in ohranjanja medonosnih rastlin. Veleposlaništvo bo še naprej pozorno spremljalo aktivnosti BiH pri včlanjevanju v Svetovno trgovinsko organizacijo in pri tem nudilo vso pomoč in podporo. Prav tako bo nudilo informacije in podporo zainteresiranim slovenskim podjetjem, nadaljevalo sodelovanje z Združenjem slovenskih podjetnikov ter redno poročalo o poslovnih priložnostih na trgu BiH.

Črna gora: Veleposlaništvo RS v Podgorici bo nudilo vso potrebno podporo pri sodelovanju slovenskih vinarjev na dogodku MonteVino 2025, ki je največji vinski dogodek v Črni gori in bo potekal 14. in 15. marca 2025. V sodelovanju s trgovsko verigo Voli veleposlaništvo načrtuje promocijo slovenskih izdelkov, ki povečini še niso na voljo v Črni gori. V sodelovanju s slovenskim poslovnim klubom v Črni gori veleposlaništvo načrtuje organizacijo srečanja predstavnikov slovenskih podjetij, ki so prisotna v Črni gori, in črnogorskih podjetij, ki poslujejo z RS, z ministrom za finance in ministrom za pravosodje Črne gore. Predvidena je tudi izvedba drugih gospodarskih konzultacij na ravni generalnih direktorjev Ministrstva za zunanje in evropske zadeve za gospodarsko diplomacijo.

Kosovo: Veleposlaništvo RS v Prištini bo krepilo podporo slovenskim podjetjem, ki poslujejo ali želijo poslovati na Kosovu, med drugim s podporo pri iskanju novih poslovnih priložnosti. Poleg tradicionalno vzpostavljenih področij sodelovanja in prioritet obeh držav (gradbeništvo, lesna industrija, tekstilna industrija, kmetijsko-živilska industrija) je Kosovo zainteresirano za nadgradnjo sodelovanja na akademskem in znanstvenem področju. Dobro priložnost predstavljata sejem izobraževanja, ki bo potekal 16. in 17. aprila 2025, in vzpostavitev mreže knjižnic na Kosovu. Veleposlaništvo bo nadaljevalo tudi z aktivno podporo razvojnemu sodelovanju, s posebno pozornostjo na projektih, ki imajo potencial za krepitev gospodarskega sodelovanja. Prizadevalo si bo za vključevanje slovenskih deležnikov v projekte razvojnega sodelovanja EU in drugih tujih agencij. Veleposlaništvo načrtuje organizacijo dogodka med slovenskimi podjetji in predstavniki kosovskih oblasti po parlamentarnih volitvah na Kosovu.

Severna Makedonija: Veleposlaništvo RS v Skopju v začetku leta načrtuje organizacijo poslovnega dogodka, na katerem bi razpravljali o težavah slovenskih podjetij pri poslovanju v Severni Makedoniji. Na dogodku bodo sodelovali predstavniki slovenskih podjetij in predstavniki Vlade Severne Makedonije.

Srbija: Veleposlaništvo RS v Beogradu bo nadaljevalo z aktivnostmi promocije slovenskega gospodarstva in promocije RS kot destinacije za neposredne tuje investicije. Krepilo bo aktivnosti na področju iskanja novih partnerjev na področju razvojnega sodelovanja, predvsem takih, s katerimi lahko razvojno sodelovanje preraste v gospodarsko. Posebno pozornost bo posvečalo promociji sodelovanja na področjih kot so informacijska tehnologija, biotehnologija, jedrske tehnologije, zelene tehnologije, obnovljivi viri energije in umetna inteligenca. Nudilo bo podporo slovenskim podjetjem, ki imajo interes sodelovanja v okviru večjih infrastrukturnih projektih financiranih v okviru Naložbenega okvira za Zahodni Balkan. Prizadevalo si bo, da Srbija postala partnerica sejma AGRA 2025. Nadaljevalo bo z aktivnostmi promocije RS kot turistične destinacije, vključno z vinsko in čebeljo diplomacijo ter sodelovanjem slovenskih vinarjev pod znamko I Feel Slovenia na sejmu Wine Vision. Sodelovalo bo tudi pri izvedbi predvidenih obiskov srbskega ministra za turizem in srbske ministrice za gospodarstvo v RS.

Sodelovanje na področju gospodarstva, turizma in športa

V letu 2025 bo Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTŠ) aktivno spremljalo in podpiralo prizadevanja za doseganje zastavljenih ciljev v okviru Berlinskega procesa in novega Načrta za rast za Zahodni Balkan, ki ga je sprejela Evropska komisija.

RS je zgodovinsko močno povezana z regijo in ima z vsemi državami Zahodnega Balkana dobre politične in gospodarske odnose in je eden največjih investitorjev na Zahodnem Balkanu. Zato je v interesu RS in slovenskega gospodarstva, tudi z vidika sodelovanja slovenskih podjetij v skupnih

projektih, da čim bolj prispeva k dinamiki pristopnih pogajanj in postopni integraciji držav Zahodnega Balkana v EU.

Prav tako bo MGTŠ še naprej podpiralo aktivnosti vključevanja posameznih držav Zahodnega Balkana v Svetovno trgovinsko organizacijo (WTO) in druge mednarodne povezave. Glede pristopa BiH k WTO je na podlagi aktivnega angažmaja RS v vlogi predsedujoče v letu 2025 predvideno nadaljevanje pristopnih pogajanj v okviru delovne skupine, s ciljem ocene napredka in opredelitve korakov za zaključek procesa do naslednje ministrske konference.

Na področju bilateralnih aktivnosti v RS sta v ospredju dva načrtovana obiska na visoki ravni. Minister Han bo ob robu sejma Alpe–Adria januarja 2025 v Ljubljani gostil obisk g. Huseina Memića, ministra za turizem in mladino Srbije, ter predvidoma februarja 2025 obisk ge. Adrijane Mesarović, ministrice za gospodarstvo Srbije. Obisk slednje bo priložnost za podpis Memoranduma o razumevanju o gospodarskem sodelovanju, ki je v zaključni fazi usklajevanja; ob tem je načrtovano, da bo ministrico spremljala gospodarska delegacija.

Albanija

Internacionalizacija

SPIRIT Slovenija ima vzpostavljen partnerski odnos s sestrsko agencijo AIDA in bo v primeru izraženega interesa pripravil projekt izhodne gospodarske delegacije.

Mednarodno razvojno sodelovanje (MRS)

V načrtu MGTŠ je financiranje tri–letnega projekta MRS Upravljanje z vodami in odpadnimi vodami v Albaniji na ravni izbrane regije (občina Maliq). Predlog projekta je najavljen in ideja o tem predstavljena partnerski državi za sofinanciranje. Projekt bo predvidoma potekal v sodelovanju z lokalno skupnostjo–partnerji iz Albanije. Nosilec idejne zasnove je slovensko podjetje s področja eko–remediacij.

Turizem

Usklajeni Memorandum o sodelovanju na področju turizma bo podpisan ob ustrezni priložnosti med resornima ministroma obeh držav.

Bosna in Hercegovina (BiH)

Internacionalizacija

SPIRIT Slovenija je prejel predlog za sodelovanje RS na enem od najpomembnejših mednarodnih industrijskih sejmov SIF, ki bo potekal od 28. do 30. maja 2025 v Sarajevu in sicer so predlagali RS za državo častno gostjo. Usklajevalni pogovori potekajo z Veleposlaništvom BiH v Ljubljani. Za potrebe sodelovanja se bo SPIRIT Slovenija povezal s svojo sestrsko agencijo FIPA, ki deluje na državni ravni za vse tri entitete.

Črna gora

Internacionalizacija

V luči povratnega obiska iz Črne gore bo SPIRIT Slovenija pripravil vhodno gospodarsko delegacijo.

Mednarodno razvojno sodelovanje

V načrtu MGTŠ je, skupaj z SIQ, financiranje dve–letnega projekta MRS Krepitev pametnih proizvodnih malih in srednje velikih podjetij (MSP) v Črni Gori, katerega namen in cilj je usmerjen v povečanje teritorialne konkurenčnosti predelovalne industrije v Črni gori ter širitev baze inovativno naravnanih proizvodno usmerjenih MSP na področju skupnih tehnoloških specializacij, skladnih z usmeritvijo strategije pametne specializacije, predvsem na področju delovanja pametnih tovarn.

Turizem

Memorandum o sodelovanju na področju turizma je v zaključni fazi usklajevanja, podpisan bo ob ustrezni priložnosti med resornima ministroma obeh držav.

Severna Makedonija

Internacionalizacija

SPIRIT Slovenija bo v primeru izkazanega interesa pripravil vhodno gospodarsko delegacijo v RS (poslovno investicijski kongres).

Srbija

Internacionalizacija

Ob načrtovanem obisku ministrice za gospodarstvo Srbije. Adrijane Mesarović je načrtovan podpis Memoranduma o razumevanju o gospodarskem sodelovanju, ki je v zaključni fazi usklajevanja.

SPIRIT Slovenija pripravlja vhodno gospodarsko delegacijo iz Srbije marca 2025, glavni namen je pospešitev gospodarskega sodelovanja med občinami in podjetji obeh držav v prihodnjih letih za potrebe izvedbe več kot 300 projektov Expo 2027, ki bo potekal v Beogradu. Usklajevanje poslovnega dogodka z razstavo srbskih in slovenskih zainteresiranih občin in podjetij poteka skupaj z Veleposlaništvom Srbije v Ljubljani, Združenjem Srbov v Sloveniji, Združenjem Slovencev v Srbiji (Kredarica).

Sodelovanje na področju financ

Sodelovanje na področju davčnih in carinskih zadev

RS ima z vsemi državami Zahodnega Balkana sklenjeno konvencijo o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja (v nadaljnjem besedilu: KIDO). S sklenjenimi KIDO se tako že zagotavlja čezmejno gospodarsko oziroma investicijsko sodelovanje ter upravno sodelovanje med državami na tem področju. S pristopom držav Zahodnega Balkana (Albanije, BiH in Srbije) k Večstranski konvenciji o izvajanju z mednarodnimi davčnimi sporazumi povezanih ukrepov za preprečevanje zmanjševanja davčne osnove in preusmerjanja dobička (v nadaljnjem besedilu: večstranska konvencija) pa se zagotavlja preprečevanje zlorab bilateralnih davčnih konvencij. K pristopu k večstranski konvenciji se tako spodbuja še preostale države Zahodnega Balkana, tj. Črna gora, Kosovo in Severno Makedonijo. Slednja je večstransko konvencijo leta 2020 že podpisala, zato se z njene strani pričakuje le še ratifikacija, medtem ko Črna gora in Kosovo večstranske konvencije še nista podpisali.

V razmerju med RS in Črno goro se uporablja Konvencija med Vlado RS in Svetom ministrov Srbije in Črne gore o izogibanju dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja. Črna gora je zato v odnosu do RS predlagala sklenitev novega sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka in premoženja. Datum začetka pogajanj zaradi ovir, ki jih je povzročila pandemija covid-19, še ni bil dogovorjen in se pričakuje v bližnji prihodnosti. V odnosu do Črne gore se zato omenjena dvostranska konvencija ne bo prilagodila oziroma preoblikovala prek večstranske konvencije, je pa pristop Črne gore k večstranski konvenciji lahko pomemben za njeno mrežo bilateralnih davčnih konvencij z drugimi državami.

Vse države Zahodnega Balkana, razen Kosova, so se do sedaj kot članice Vključujočega okvira OECD/G20 za BEPS (zmanjševanje davčne osnove in preusmerjanje dobička, v angl. Base Erosion and Profit Shifting – BEPS), zavezale k implementaciji ukrepov za preprečevanje BEPS. Z vidika zaveze k implementaciji omenjenih ukrepov bi bila koristna prizadevanja, da v prihodnosti tudi Kosovo postane član Vključujočega okvira.

Finančna uprava RS bo tudi v letu 2025 zagotavljala tehnično pomoč in sodelovala v aktivnostih mednarodnega razvojnega sodelovanja na Zahodnem Balkanu. Pobude in prošnje za tehnično pomoč, študijske obiske ter za sodelovanje v dvostranskih in mednarodnih projektih pomoči bo Finančna uprava zagotavljala v okviru svojih zmožnostih ter aktivno pomagala državam Zahodnega Balkana pri modernizaciji njihovih davčnih in carinskih sistemov ter pripravi na integracijo v EU.

Sodelovanje na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma

V letu 2025 se predvideva nadaljevanje izvajanja dvostranske tehnične pomoči Severni Makedoniji, s predvidenim poudarkom na izmenjavi izkušenj v zvezi z vzpostavitvijo zakonodajnega okvirja v zvezi z licenciranjem ponudnikov storitev virtualnih sredstev, nadzorom nad zavezanci na podlagi relevantne zakonodaje s področja preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, novimi trendi in tipologijami pranja denarja in financiranja terorizma ter 6. krogom ocenjevanja Odbora Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (MONEYVAL). Predvidena sta dva delovna obiska v Skopju oziroma Ljubljani.

V primeru, da bi katera koli država Zahodnega Balkana izrazila željo oziroma potrebo po sodelovanju v letu 2025, bo Urad za preprečevanje pranja denarja pripravljen ponuditi vsa razpoložljiva pomoč in podporo.

3. 6. Razvojno sodelovanje z državami Zahodnega Balkana

Finančna sredstva

V obdobju med 2018 in 2023 je dvostranska programska pomoč RS znašala v povprečju 9,6 mio EUR letno, za Zahodni Balkan med 5,7 in 6,6 mio EUR. Poseben poudarek bo RS tudi v letu 2025 namenila (so)financiranju projektov v programskih državah (Črni gori in Severni Makedoniji) in Bosni in Hercegovini. Prizadevala si bo za postopno zniževanje deleža dvostranske programske pomoči za regijo Zahodnega Balkana na raven do 50 odstotkov. V 2023 je bil ta delež 53% (zadnje leto, za katerega so na voljo podatki na ravni države). Časovnica povečevanja deleža dvostranske programske pomoči drugim prednostnim geografskim območjem bo sorazmerna z napredkom držav Zahodnega Balkana na poti včlanjevanja v EU. Preliminarni podatki kažejo, da bo RS za območje Zahodnega Balkana v letu 2025 namenila skoraj 6 mio EUR dvostranske programske pomoči.

V skladu z Resolucijo o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči RS svoje aktivnosti na Zahodnem Balkanu osredotoča na razvoj programov in projektov v skladu s prednostnimi vsebinskimi področji, s poudarkom na približevanju regije evropskim integracijam. Slovenske aktivnosti bodo prispevale k trajnostnemu razvoju partnerskih držav v gospodarski, družbeni in okoljski razsežnosti ter k stabilnosti v regiji.

Mednarodno razvojno sodelovanje z državami regije poteka na podlagi podpisanih sporazumov o razvojnem sodelovanju.

Projekte izvajajo resorna ministrstva in izvajalske ustanove: Center za evropsko prihodnost (CEP), ITF Ustanova za krepitev človekove varnosti, Center za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), razvojne in humanitarne nevladne organizacije (NVO) ter slovenske univerze. Pomemben partner RS na Zahodnem Balkanu je tudi mednarodna organizacija Center za razvoj financ (CEF), ki izvaja projekte izobraževanja notranjih revizorjev in računovodij v javnem sektorju ter seminarje in delavnice s področja upravljanja javnih financ, centralnega bančništva in izvajanja reform. Od leta 2023 razvojne projekte v sodelovanju z lokalnimi partnerji izvajajo tudi diplomatsko konzularna predstavništva RS (DKP).

Posebna pozornost bo namenjena vključevanju slovenskih gospodarskih subjektov v projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki lahko pomembno prispevajo k doseganju ciljev trajnostnega razvoja v partnerskih državah. Zasebni sektor je vključen tudi v triletno projekte nevladnih organizacij na Zahodnem Balkanu.

RS bo nadaljevala z izvajanjem projektov z drugimi državami donatoricami in ostaja odprta za krepitev tovrstnega sodelovanja pri skupnih razvojnih projektih v državah Zahodnega Balkana.

V letu 2025 se bo preko MZEZ nadaljevala podpora aktivnostim tehnične pomoči pri pogajalskih poglavjih pri približevanju evropskim integracijam, projektom nevladnih organizacij v obdobju, ki so bili izbrani na javnem razpisu za obdobje 2023-2025, podpora nevladnim organizacijam v okviru vsakoletnega poziva za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, ki jih že sofinancira Evropska komisija ter projektom preko ustanov CEP, ITF, CMSR ter mednarodne organizacije CEF.

Slovenija bo tudi v letu 2025 nadaljevala z razvojnim sodelovanjem na področju izobraževanja na podlagi sklenjenih dvostranskih sporazumov za državljane držav Zahodnega Balkana (štipendije, oprostitvev šolnin).

Tehnična pomoč

V letu 2025 se bo nadaljevalo izvajanje razvojnih projektov, nadaljevala se bo pomoč slovenskih strokovnjakov pri približevanju evropskim integracijam ter projektov dvostranske tehnične pomoči. Poudarki bodo na krepitvi civilne družbe. Načrtovana sredstva so v višini 106.000 EUR.

Nevladne organizacije

Zaključili se bodo triletni (2023-2025) projekti nevladnih organizacij v Albaniji (Društvo FER), Bosni in Hercegovini (Kulturno izobraževalno društvo PiNA), Srbiji (Slovenska karitas), Črni gori (Zavod Krog) in Severni Makedoniji (Humanitarno društvo ADRA), ki so bili izbrani na javnem razpisu za nevladne organizacije.

V 2025 se načrtuje objava novega javnega razpisa za izvajanje projektov nevladnih organizacij na Zahodnem Balkanu za obdobje 2026-2028.

CMSR

S sredstvi MZEZ se bosta v izvedbi CMSR v 2025 predvidoma zaključila dva infrastrukturna projekta, in sicer projekt Izgradnja deponije gradbenih odpadkov v Občini Žabljak, Črna gora in projekt Čiščenje odpadnih voda v povodju Dojranskega jezera, Severna Makedonija.

V 2024 je bila podpisana pogodba za projekt Vzpostavitev kompostne sheme v občini Kamenica na Kosovu, ki poteka v obdobju 2024-2026. Projekt je financiran iz Podnebnega sklada MOPE, na podlagi sporazuma med MOPE in MZEZ.

Odločitev o izbiri projektov za sofinanciranje v obdobju 2025 in 2026 bo sprejeta v prvih mesecih 2025. Predvidoma bodo financerji MZEZ, MF in MGTŠ.

CEP

S sredstvi MZEZ se bo predvidoma podprlo aktivnosti CEP na področju krepitev zmogljivosti policije v Črni gori in drugih deležnikov na področju finančnih preiskav (tožilstvo, carinska uprava, finančna uprava) ter aktivnosti za izdelavo idejne zasnove na področju vzpostavitve skupne digitalne platforme za občine v Severni Makedoniji. CEP bo nadaljeval z izvajanjem dvoletnega projekta s področja podpore mladim politikom iz BiH z namenom promocije integracije v EU, delovanja v skladu s načeli dobrega upravljanja, zaščite okolja, človekovih pravic, boja proti korupciji in dvoletnega projekta spodbujanja izobraževanja in poklicev v zdravstveni negi in babištvu v Severni Makedoniji.

CEP bo nadaljeval tudi izvajanjem večletnega regionalnega projekta Evropska izmenjava aktivnosti digitalne diplomacije (EDDE), v katerega bodo vključeni predstavniki služb za odnose z javnostmi ministrstev za zunanje zadeve in drugih vladnih služb ter drugih ministrstev, pristojnih za komuniciranje zunanjepolitičnih tem Albanije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Kosova, Severne Makedonije in Srbije.

ITF

S sredstvi MZEZ bo ITF predvidoma nadaljeval z izvajanjem projektov na področju protiminskega delovanja v BiH in čebelarjenja za invalidne osebe z namenom opolnomočenja žrtev min iz BiH.

Razvojni sklad

V letu 2025 bodo ponovno razpisana sredstva za projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči za diplomatska predstavništva in konzulate RS, tudi na Zahodnem Balkanu. Prednostna vsebinska področja bodo varovanje okolja, enakost spolov ter prehranska varnost in dostop do pitne vode. Posamezni projekti bodo lahko eno- ali dvoletni in financirani predvidoma v višini od 30.000 do 50.000 EUR na leto. Skupna načrtovana sredstva Razvojnega sklada za leto 2025 so v višini 500.000 EUR.

Center za razvoj financ (CEF)

Glavni poudarki delovanja CEF na področju Zahodnega Balkana v letu 2025 bodo: usposabljanje na področju upravljanja javnih financ, centralnega bančništva, vodenja za upravljanje reform in ekosistemov učenja in znanja. Znotraj učnega programa in posameznih projektov bodo naslovljene tudi pereče teme, kot so zelene finance, enakost med spoloma, in digitalizacija. Usposabljanja bodo del naslednjih projektov:

Projekti CEF, ki se financirajo iz sredstev RS v okviru mednarodnega razvojnega sodelovanja (donatorji MZEZ, MF in MOPE ter Banka Slovenije):

- Greening Human Capital of Public Institutions of the Western Balkans, ki ga financira MOPE. Projekt podpira razvoj tehničnih in vodstvenih znanj javnih uslužbencev v izbranih javnih institucijah na ključnih področjih trajnostnega razvoja na Zahodnem Balkanu.
- Strengthening Capacities for a Sound, Resilient and Developed Macroeconomic and Financial Environment (MFE) for central banks and financial supervisory authorities in SEE. Projekt je namenjen centralnim bankam in finančnim nadzornim organom za krepitev njihovih institucionalnih zmogljivosti pri zagotavljanju makroekonomskega in finančnega okolja. Projekt bo predvidoma financirala Banka Slovenije.
- Developing Efficient and Resilient Tax institutions 2024-2027, z glavnim ciljem prispevati k povečanju javnih prihodkov v državah upravičenkah. Financirata ga MF RS in Nizozemske.
- Nadaljevanje priprav ter izvajanje aktivnosti pri projektu Empowered Accountants and Auditors for Accountable Public Sector 2025-2027, s ciljem krepitev zmogljivosti računovodij in revizorjev v Jugovzhodni Evropi, ki ga financirajo MF RS, Slovaške in Nizozemske, ter MZEZ.

Projekti CEF, ki jih financira EU:

- WeLead, ki podpira razvoj strokovnega znanja mladih javnih uslužbencev Zahodnega Balkana na ključnih področjih pristopnih procesov k EU ter reform javne uprave.
- Structural Reforms Better Integrated Within Fiscal Frameworks (FISR2), katerega namen je okrepiti vključevanje strukturnih reform znotraj fiskalnih okvirov programa gospodarskih reform.
- Support to Coordination, Monitoring and Reporting on Public Administration Reform Strategy and Public Financial Management Reform Programme 2022-2026; Cilj tega

projekta je izboljšati učinkovitost izvajanja in učinkov reform javne uprave in upravljanja javnih financ v Črni gori z učenjem ter izmenjavo znanja in izkušenj.

Skrbniški sklad za Ekonomsko odpornost

Evropska investicijska banka (EIB) je konec leta 2016 ustanovila Skrbniški sklad za ekonomsko odpornost. RS je skupaj z ostalimi državami donatorkami vplačala skupno 112,45 mio EUR. Do konca leta 2024 je ostalo nealociranih še 19,9 mio EUR. V letu 2025 se pričakujejo aktivnosti pri naslednjih že odobrenih projektih:

- Srbija - projekt izgradnje občinske infrastrukture: predvideva se zaključek priprave vse projektne dokumentacije; prva izplačila predvidevan po zaključku tehnične pomoči.
- Obnova rečnih bregov Lane v Albaniji: predvideva se preselitev oseb, ki jih je prizadel projekt; ocenjevanje ponudb in sklepanje pogodb za projekt; začetek del; prvo izplačilo se predvideva v tretjem kvartalu.
- UniCredit Bank Serbia financiranje MSP: po izpolnitvi ključnih kazalnikov se pričakuje prvo izplačilo nepovratnih sredstev.
- Intesa Sanpaolo BiH financiranje MSP: dokončanje javnega naročila glede konzultantov ter implementacija posojila; podpis sporazuma o sodelovanju med ISP in EIB.

V letu 2025 se pričakuje, da bo EIB podala predlog za ustanovitev novega instrumenta v okviru skrbniškega sklada, ki bo namenjen pripravi in izvajanju projektov ter namenitvi večine od nealociranih sredstev v ta namen.

Projekt Naše pravice

V kolikor bodo zagotovljena sredstva, bo v letu 2025 bo verjetno prišlo do razširitve projekta Naše pravice. Projekt bi potekal po uspešnih vzorcih, ki so se uveljavili preko slovenskih diplomatsko-konzularnih predstavništav (DKP) na Kosovu in v Albaniji, z lokalnimi partnerji v vsaki državi. Načrtuje se tudi ponovna oživitev projekta Naše pravice v Črni gori in v Severni Makedoniji (tudi Ukrajini, Moldaviji ter začetek v Etiopiji in Alžiriji).

Predvideno je nadaljevanje projekta Naše pravice v 2025 v Albaniji in na Kosovu v višini, podobni kot v predhodnih letih, 15.000 EUR za Kosovo in 5.000 EUR za Albanijo. MO RS je izrazilo željo, da nadaljuje s projektom Naše pravice na Kosovu in ga začne izvajati v BiH, kjer tudi imajo CIMIC (Civil-Military Cooperation) program. MO RS pozitivno ocenjuje potek projekta na Kosovu v 2024 in je pripravljeno vložiti 20.000 EUR v vsako od omenjenih držav v 2025. Dogovor o sodelovanju med MO RS in MZEZ je v pripravi.

Skupno je za projekt Naše pravice torej predvidenih 60.000 EUR (za izvajanje v Albaniji, na Kosovu in v BiH) sredstev MZEZ in MO RS v letu 2025. Predviden rezultat je okoli 30.000 opolnomočenih otrok.

3.7. Sodelovanje na področju evropske kohezijske politike in regionalnega razvoja

Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj bo tudi letu 2025 podpiralo krepitev sodelovanja z državami Zahodnega Balkana v okviru prenosa slovenskih izkušenj in znanj na področju izvajanja EU kohezijske politike. Slovenske izkušnje v procesu širitve EU so zaradi bližine in zgodovinske povezanosti z državami Zahodnega Balkana lažje prenosljive. Srečanja bodo še dodatno okrepila sodelovanje na področjih Strategije EU za Jadransko-jonsko regijo, Strategije EU za Podonavje ter transnacionalnih programov za Podonavje in IPA-ADRION.

3. 8. Dejavnosti na področju obrambe

Ministrstvo za obrambo (MO) bo nadaljevalo s prioritizacijo regije Zahodnega Balkana, s poudarkom na sodelovanju s Črno goro in Severno Makedonijo na vseh nivojih. V letu 2025 se načrtuje več uradnih obiskov ministra za obrambo mag. Sajovica z državami Zahodnega Balkana (Severna Makedonija, BiH, Črna gora, Srbija). Nadaljevalo se bo sodelovanje s partnerji z Zahodnega Balkana v mednarodnih operacijah in misijah. Načrtovano je tudi nadaljevanje s skupnimi nakupi vojaške opreme in oborožitvenih sistemov s partnerji iz regije, civilno-vojaškimi projekti v regiji, ravno tako se bo nadaljevalo z izmenjavo izkušenj in predajo znanja s področja logistike, kadrovske sestave vojske in zračne obrambe.

V prvi polovici 2025 se načrtuje, da bo minister za obrambo uradno predal vozila vojaški policiji BiH v okviru projekta DCB (Defence Capacity Building). V prihodnjem obdobju se načrtuje nadaljnja krepitev sodelovanja v operacijah EUFOR Althea in KFOR, tako s povečanjem vojaške prisotnosti v KFOR, kot tudi prek:

- izvajanja civilno-vojaških (CIMIC) projektov v BiH in na Kosovu;
- vodenja Natove pobude za izgradnjo obrambnih zmogljivosti – DCB v podporo razvoju vojaške policije oboroženih sil BiH;
- nadaljnje izvedbe razvojnih projektov v podporo lokalnim skupnostim v BiH (področje prve pomoči in varne vožnje).

Na področju večstranskega sodelovanja se bo težiščno posvečalo Pobudi za obrambno sodelovanje držav srednje Evrope (CEDC), z namenom povečanega sodelovanja z Zahodnim Balkanom, in Balkanskim zdravstvenim namenskimi silam (BMTF).

3. 9. Sodelovanje na področju zaščite in reševanja

Albanija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija in Srbija

Aktivnosti bodo potekale v okviru Pobude za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za jugovzhodno Evropo (DPPI SEE) ter na dvostranski ravni.

Kosovo

Nadaljevalo se bo sodelovanje z Mednarodnim izobraževalnim centrom za iskanje in reševanje Kosovo (Kosovo Search and Rescue International Training Centre).

Regionalno sodelovanje

Pobuda za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za Jugovzhodno Evropo (DPPI SEE)

Uprava RS za zaščito in reševanje si bo prizadevala za delovanje pobude DPPI SEE ter uresničevanje zastavljenih prioritet za leto 2025. Predvidoma v Bosni in Hercegovini in Romuniji bosta izvedena redna sestanka generalnih direktorjev članic pobude. Izveden bo program usposabljanj za varstvo pred nesrečami za leto 2025.

V skladu z Memorandumom o soglasju za institucionalni okvir bo Uprava RS za zaščito in reševanje za delovanje pobude DPPI SEE v letu 2025 kot letni prispevek namenila 25.000 EUR.

Sodelovanje v mednarodnih reševalnih intervencijah ob večjih naravnih in drugih nesrečah na območju Zahodnega Balkana

RS si bo tudi v letu 2025 prizadevala za nudenje učinkovite mednarodne reševalne pomoči ob večjih nesrečah na Zahodnem Balkanu, glede na svoje zmogljivosti in skladno z vsakokratnim sklepom Vlade RS.

Donacija Mednarodni ustanovi – Fundaciji za razminiranje in pomoč žrtvam min

V skladu s sklepom Vlade RS bo Uprava RS za zaščito in reševanje v letu 2025 namenila finančna sredstva v višini 237.311 evrov Mednarodni ustanovi – Fundaciji za razminiranje in pomoč žrtvam min, ki del aktivnosti izvaja tudi na območju Zahodnega Balkana.

3. 10. Sodelovanje na področju notranjih zadev

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) bo z državami Zahodnega Balkana še naprej sodelovalo skladno s sprejetimi Smernicami za delovanje RS do Zahodnega Balkana in sprejetimi strokovnimi prioritetami, pri tem pa bo upoštevalo tudi širitveno strategijo EU za Zahodni Balkan. V njej sta področji varnosti in migracij postavljeni kot prioritetni področji, takoj za vladavino prava. Vse pobude in aktivnosti, ki jih bo MNZ izvajalo v okviru sodelovanja z državami regije, bodo predhodno usklajene z državami prejemnicami pomoči.

Aktivnosti bodo potekale predvsem v okviru Brdo procesa in bilateralnega sodelovanja s posameznimi državami regije. MNZ bo nadaljeval aktivnosti pri različnih projektih ter z napotitvami policistov v mednarodne civilne misije in napotitvami policistov v okviru Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex).

Proces Brdo

MNZ v 2025 načrtuje organizacijo trinajstega neformalnega srečanja ministrov za notranje zadeve Brdo procesa in nadaljevanje aktivnosti, ki potekajo na podlagi sklepov prejšnjih srečanj. Ministrsko srečanje bo potekalo 27. in 28. marca na Brdu pri Kranju, razprave pa se bodo predvidoma osredotočale na področja boja proti terorizmu in trgovine z ljudmi. Ob robu ministrske konference bo potekalo tudi srečanje mreže nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi, kjer bo razprava osredotočena na sprejem novega strateškega dokumenta mreže za obdobje 2025–2029.

Sodelovanje v mednarodnih civilnih misijah in operativnih aktivnostih agencije Frontex

MNZ in policija bosta nadaljevala z napotitvami policistov v mednarodne civilne misije skladno s Strategijo sodelovanja RS v mednarodnih operacijah in misijah ter Nacionalnim izvedbenim načrtom RS za razvoj civilnih zmogljivosti mednarodnega kriznega upravljanja. Napotitve v misiji UNMIK Kosovo in EULEX Kosovo se bodo nadaljevale tudi v letu 2025, v okviru možnosti ter aktualnih varnostno političnih sprememb. Mandat misije EULEX Kosovo je podaljšan do junija 2025.

V letu 2025 bo 7 policistov dolgoročno napotenih v operativne aktivnosti Frontex (zamenjava trenutno napotenih policistov).

Drugo regijsko sodelovanje na področju notranjih zadev bo tudi v 2025 potekalo v okviru formalnih in neformalnih iniciativ ter mednarodnih inštitucij. MNZ bo nadaljeval z aktivnim sodelovanjem v okviru dejavnosti, ki izhajajo iz Konvencije o policijskem sodelovanju v jugovzhodni Evropi. Nadaljevalo se bo sodelovanje z Mednarodnim centrom za razvoj migracijske politike (ICMPD), tako v okviru mreže koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi jugovzhodne Evrope kot tudi v okviru Praškega in Budimpeštanskega procesa, ki kot regionalna procesa vključujeta tudi države Zahodnega Balkana. MNZ bo na ta način krepil sodelovanje s partnerskimi državami na ministrskem in operativnem nivoju.

Policija bo v 2025 nadaljevala z organizacijo rednih regionalnih avdio-video konferenčnih srečanj, na katerih sodelujejo predstavniki mejnih policij držav Zahodnega Balkana, RS, Italije, Avstrije in

Madžarske. Srečanja so namenjena nadaljnji krepitvi operativnega sodelovanja med državami na zahodno-balkanski migracijski poti.

Strokovnjaki MNZ in policije bodo še naprej vključeni v izvedbo aktivnosti IPA projektov Krepitev vladavine prava v Severni Makedoniji, Sektorska proračunska podpora/ Integrirano upravljanje meja v Črni gori in Podpora EU v boju proti tihotapljenju migrantov in trgovini z ljudmi ter nadaljevali sodelovanje pri projektu Krepitev zmogljivosti na področju migracij in azila v Severni Makedoniji, ki se izvaja v okviru Partnerskega sklada za migracije. MNZ se vključuje tudi v tripartitni projekt vzpostavitve regionalnega Centra za kibernetiko na Zahodnem Balkanu.

Bilateralno sodelovanje je za MNZ in policijo zelo pomembna in učinkovita oblika sodelovanja z državami iz regije. Posebna pozornost bo namenjena projektom s področja migracij in azila ter prenosu znanj in izkušenj na področju dela policije.

MNZ v 2025 načrtuje ministrska srečanja z vsemi državami Zahodnega Balkana. Policijski atašeji bodo tudi v 2025 delovali v Bosni in Hercegovini, Severni Makedoniji in Srbiji, načrtovana je širitev mreže policijskih atašejev v Albanijo in Črno goro.

Sodelovanje strokovnjakov MNZ in policije bo, na podlagi izraženega interesa posameznih držav, tudi v prihodnje vezano predvsem na aktivnosti za izpolnjevanje pogojev iz 24. poglavja, tako na področju boja proti organiziranemu kriminalu kot na področju migracij in azila.

3. 11. Sodelovanje na področju infrastrukture

Bilateralno sodelovanje s Srbijo

Na strokovnem nivoju se bo v letu 2025 nadaljevalo bilateralno sodelovanje s Srbijo, predvsem v vlogi koordinatorjev 14 držav Podonavske regije na področju kopenskega in letalskega prometa. Predvidenih je več sestankov in skupnih dogodkov na operativnem nivoju na področju železniškega, cestnega in/ali letalskega prometa.

Bilateralno sodelovanje z ostalimi državami Zahodnega Balkana

Aktivnosti sodelovanja na najvišji ravni z ostalimi državami Zahodnega Balkana na področju prometa se bodo izvajale na osnovi medsebojnih potreb ali pobud.

Multilateralno sodelovanje

V letu 2025 se bo nadaljevalo multilateralno sodelovanje z državami Zahodnega Balkana predvsem v okviru izvajanja strategije EU za Podonavsko regijo (EUSDR) in v okviru strategije EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR).

Nadalje aktivnosti vključujejo tudi spremljanje dela Prometne skupnosti in sodelovanje s Stalnim sekretariatom, predvsem na področju aktivnosti, katerih namen je izboljšanje povezljivosti vzdolž glavnih prometnih koridorjev ter čezmejnih transportnih storitev v regiji.

Nadaljevale se bodo tudi aktivnosti v povezavi z implementacijo revidirane uredbe TEN-T in delovanjem novega zahodno balkanskega – vzhodno sredozemskega evropskega prometnega koridorja.

Strategija EU za Podonavsko regijo (EUSDR)

V letu 2025 so na prednostnem področju 1b - Izboljšanje mobilnosti in multimodalnosti – cestne, železniške in zračne povezave predvidene naslednje aktivnosti:

- nadaljevanje koordinacije in vodenje dela usmerjevalnega odbora PA1b (cestne, železniške in letalske povezave);
- priprava in organizacija najmanj enega dogodka za deležnike (konferenca ali delavnica);
- nadaljevanje podpore projektnim nalogam za projekte z dodano vrednostjo za makro-regijo;
- nadaljevanje podpore vzpostavitvi novega koridorja med Črnim morjem in severnim Jadranom (Konstanca – Budimpešta – Beograd – Zagreb – Ljubljana – Koper) in nadaljevanje dela na obstoječih koridorjih in povezavah z rečnimi in morskimi pristanišči;
- promocijske aktivnosti in obveščanje vseh zainteresiranih preko spletnih strani in aktivno sodelovanje na vabljenih dogodkih;
- nadaljevanje sodelovanja PA1b z deležniki, med drugim s PA1a (plovba po celinskih vodah), Evropsko komisijo, Stalnim sekretariatom Transportne skupnosti in Evropsko investicijsko banko (EIB).

Strategija EU za Jadransko-jonsko regijo (EUSAIR)

Na področju prometa RS sodeluje pri delu tematske usmerjevalne skupine 2, med drugim pri določanju prioritarnih projektov z dodano vrednostjo za celotno makro-regijo in bo z aktivnostmi nadaljevala tudi v letu 2025.

Pogodba o ustanovitvi prometne skupnosti

Ministrstvo za infrastrukturo bo v 2025 spremljalo delo Prometne skupnosti in nadaljevalo sodelovanje pri aktivnostih obojestranskega interesa.

3. 13. Sodelovanje na področju energije

Pogodba o Energetski skupnosti, sklenjena med EU in državami Zahodnega Balkana

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE) bo tudi v letu 2025 aktivno spremljalo izvajanje Pogodbe o energetski skupnosti.

Pobuda za energetska povezovanje v Srednji in Jugovzhodni Evropi (CESEC)

MOPE bo v letu 2025, skladno z interesi, ki so povezani z realizacijo projektov, pri katerih je udeležen, spremljal vse aktivnosti in se redno udeleževal regionalnih srečanj.

3. 13. Sodelovanje na področju pravosodja

Ministrstvo za pravosodje (MP), kot tudi vsi ostali deležniki na področju pravosodja, tudi v prihodnje ostaja odprto za morebitne pobude sodelovanja s strani držav Zahodnega Balkana.

Marca 2025 bo MP v Ljubljani organiziralo konferenco Towards the EU: Enhancing Integrity and Independence of Criminal Justice in the Western Balkans, skupaj z Global Initiative against transnational organised crime in s podporo Velike Britanije.

Vrhovna sodnica mag. Jonika Marflak Trontelj bo sodelovala na konferenci za sodnike Črne gore na temo prava intelektualne lastnine EU, ki bo potekala januarja v Podgorici. Seminar organizirata European Judicial Training Network (EJTN) in Črnogorski center za izobraževanje v sodstvu in državnem tožilstvu.

Potekajo tudi pogovori o sodelovanju vrhovne sodnice mag. Jonike Marflak na seminarju za upravne sodnike Republike Srbije, in sicer vezano na EU upravno pravo Seminar poteka v

organizaciji EJTN in Srbske pravosodne akademije. Datum in konkretna vsebina še nista dokončno določena.

Vodja Službe za odnose z javnostmi mag. Jaša Vrabec bo, predvidoma, kot strokovnjak Komisije za učinkovitost sodstva Sveta Evrope (CEPEJ) sodeloval pri svetovanju sodiščem v Bosni in Hercegovini glede izvedbe raziskav zadovoljstva javnosti z delovanjem sodišč.

Okrožna državna tožilstva in Specializirano državno tožilstvo (SDT) RS bodo v letu 2025 nadaljevali sodelovanje z vsemi tožilstvi s področja Zahodnega Balkana na podlagi obstoječih pravnih podlag ter pri krepitev stikov med predstavniki tožilstev in organi pregona zaradi hitrejše in učinkovitejše komunikacije. Prav tako je v letu 2025 v okviru European Judicial Network (EJN) predvideno 8. srečanje EJN kontaktnih točk (8th Meeting of EJN Contact Points, EU and Western Balkans – 2025).

3. 14. Sodelovanje na področju javne uprave, digitalne preobrazbe, kibernetike in informacijske varnosti

Na pobudo Severne Makedonije sta se minister za javno upravo RS mag. Franc Props in minister za javno upravo Severne Makedonije Goran Minchev dogovorila za sklenitev Sporazuma o sodelovanju med ministrstvom. Podpis sporazuma je predviden februarja 2025.

Na podlagi sklenjenega sporazuma bi se predstavniki MJU želeli dogovoriti za izvedbo strokovnega srečanja za izmenjavo izkušenj na področju sodelovanja prebivalcev na lokalni ravni, in sicer v drugi polovici leta 2025.

MJU je lansko leto vzpostavilo tesne stike z organizacijo Regional School of Public Administration (ReSPA) in bo sodelovanje z državami Zahodnega Balkana krepilo še naprej tudi v okviru te organizacije.

Digitalna preobrazba

Ministrstvo za digitalno preobrazbo (MDP) bo v letu 2025 še naprej krepilo sodelovanje z državami Zahodnega Balkana na področju digitalizacije v okviru študijskih obiskov, morebitnih zasedanj mešanih komisij za gospodarsko sodelovanje in izmenjave dobrih praks na področju digitalne preobrazbe.

Bosna in Hercegovina

Ministrstvo za digitalno preobrazbo za leto 2025 načrtuje podpis Memoranduma o sodelovanju med Ministrstvom za digitalno preobrazbo RS in Ministrstvom za komunikacije in transport Bosne in Hercegovine za sodelovanje na področju digitalne preobrazbe. Trenutno je dokument v usklajevanju na strani Bosne in Hercegovine, pričakuje se njihov odziv.

Center za kibernetiko zmogljivost na Zahodnem Balkanu

V letu 2025 bosta tudi Francija in Črna gora predvidoma dokončali procese ratifikacij mednarodnega sporazuma o ustanovitvi Centra za kibernetiko zmogljivost na Zahodnem Balkanu (Western Balkans Cyber Capacity Centre - WB3C), čemur bo sledila sklenitev mednarodnega sporazuma med WB3C in Črno goro o sedežu mednarodne organizacije. Po ratifikaciji sporazuma v Črni gori se bo center registriral kot pravna oseba, s čemer bo zaključeno tripartitno projektno upravljanje in financiranje centra.

V pripravah na ustanovno sejo upravnega odbora bodo države ustanoviteljice imenovale svoje predstavnike v upravni odbor, ki bo na prvi seji sprejel splošne akte in imenoval generalnega ter programskega direktorja.

V teku je prizadevanje ustanovnih članic za sklenitev pridružitvenih sporazumov z ostalimi državami Zahodnega Balkana o modalitetah njihovega sodelovanja pri upravljanju in sofinanciranju centra. Sofinanciranje aktivnosti s strani DG NEAR bo mogoče po registraciji WB3C kot pravne osebe.

V letu 2025 bo izvedenih že več kot 33 tednov usposabljanj za skupno več kot 600 udeležencev. V programu sta tudi 11 tedenski tečaj za forenzične preiskovalce ter pripravljalne aktivnosti za pričetek izvajanja 14 tedenskega univerzitetnega študija kibernetске varnosti v letu 2026 v sodelovanju s Tehnološko univerzo v Troyesu.

Urad vlade za informacijsko varnost (URSIV)

Strokovnjaki URSIV bodo še naprej preko WB3C ali ob drugih priložnostih svetovali državam Zahodnega Balkana na področju informacijske in kibernetске varnosti, v obliki organizacije usposabljanj v sklopu WB3C ali s sodelovanjem ekspertov v okviru sorodnih iniciativ.

URSIV bo nadalje krepil bilateralno sodelovanje z državami Zahodnega Balkana na področju informacijske in kibernetске varnosti.

3. 15. Sodelovanje na področju tajnih podatkov

Urad Vlade RS za varovanje tajnih podatkov bo v letu 2025 sodeloval z državami na Zahodnem Balkanu tako v okviru regijskega kot tudi multilateralnega in bilateralnega povezovanja.

Regijsko in multilateralno sodelovanje

Svet za regionalno sodelovanje – Regional Cooperation Council (RCC)

Urad bo v letu 2025 sodeloval v RCC v okviru formata nacionalnih varnostnih organov jugovzhodne Evrope (South East European National Security Authorities) in se udeležil letne mednarodne konference na direktorskem nivoju skupine RCC SEENSA.

Multilateralne aktivnosti – Nacionalni varnostni organi šestih držav (6S NSA)

Načrtovano je nadaljevanje sodelovanja direktorjev Nacionalnih varnostnih organov Bosne in Hercegovine, Črne gore, Makedonije, Srbije, Hrvaške in RS, ki je bilo začasno zamrznjeno. Urad se bo udeležil sestanka direktorjev nacionalnih varnostnih organov 6S NSA.

Programi dvostranske pomoči državam pristopnicam – DTP

V okviru približevanja držav Zahodnega Balkana EU bo Urad aktivno sodeloval v procesih DTP, in sicer se bo nadaljeval regionalni projekt DTP, katerega namen je krepitev pravne podlage za varovanje tajnih podatkov in nivo varovanja tajnih podatkov. Predvideno je strokovno-tehnično izobraževanje in usposabljanje nacionalnih varnostnih organov v Severni Makedoniji in v Črni gori, čemur bo sledilo strokovno-tehnično izobraževanje in usposabljanje nacionalnih organov Severne Makedonije in Črne gore v RS.

Bilateralno sodelovanje

Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija, Srbija

Implementacija bilateralnega sporazuma o varovanju tajnih podatkov in operativno sodelovanje - implementacija DTP projekta.

Severna Makedonija

Delovni obisk direktorja urada v NSA Severne Makedonije.

Kosovo

Nadaljevanje bilateralnih stikov na podlagi vzajemnih potreb in pobud ter v perspektivi dogovori o sklenitvi bilateralnega sporazuma o varovanju tajnih podatkov.

3. 16. Sodelovanje na področju kmetijstva

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) bo tudi v letu 2025 na Zahodnem Balkanu nadaljevalo s sodelovanjem na področju kmetijstva, razvoja podeželja, gozdarstva in varne hrane. Sodelovanje bo potekalo skladno s sprejetimi Smernicami za delovanje RS do Zahodnega Balkana in sprejetimi strokovnimi prioritetami.

MKGP bo nadaljevalo s sodelovanjem s Stalno delovno skupino za regionalni razvoj podeželja v Jugovzhodni Evropi (Stalna delovna skupina). RS ima v okviru sodelovanja z Stalno delovno skupino status opazovalke, kot vse države članice EU, vendar so slovenske izkušnje in njeno delovanje v projektih razvoja podeželja in upravljanja z naravnimi viri (gozdarstvo) v državah Zahodnega Balkana zelo cenjene. Posebno pozornost MKGP namenja podporam na področju uresničevanja ciljev Zelene Agende za Zahodni Balkan ter predvsem prevzemanju skupne kmetijske politike EU v regiji. Sodelovanje s Stalno delovno skupino bo potekalo na več ravneh: na tehnični ravni bo zasedanje skupščine Stalne delovne skupine, v jeseni bo potekal letni forum o kmetijski politiki, na politični ravni pa bo novembra potekalo zasedanje ministrov za kmetijstvo jugovzhodne Evrope.

Z dvostranskimi projekti tehnične pomoči bo MKGP prispevalo h krepitvi dobrega upravljanja ter dvigu ravni tehnične usposobljenosti ministrstev za kmetijstvo držav Zahodnega Balkana, zlasti pri harmonizaciji zakonodaje z zakonodajo EU v luči izvajanja predpristopnega programa razvoj podeželja IPARD III (2021-2027).

Dvostransko sodelovanje

Črna gora: V letu 2025 RS nadaljuje sodelovanje na projektu tesnega medinstitucionalnega sodelovanja Institucionalna krepitev zmogljivosti na področju kmetijstva in razvoj podeželja za izvajanje Skupine kmetijske politike v Črni gori. Projekt vodi Avstrija, poleg RS pa v projektu sodelujeta Madžarska in Francija. Projekt se bo izvajal 35 mesecev. Vrednost projekta je ocenjena na 1,9 mio EUR.

V letu 2025 bo RS nadaljevala z bilateralnim projektnim sodelovanjem na področju gospodarjenja z gozdovi ter trajnostnega upravljanja z divjadjo. V letu 2025 je načrtovan študijski obisk v RS in strokovne delavnice v državi kandidatki v sklopu omenjenega projekta.

Severna Makedonija: Nadaljuje se sodelovanje v okviru bilateralne tehnične pomoči na področju programa za razvoj podeželja IPARD III (2021-2027). V letu 2025 obstajajo možnosti za svetovanje slovenskih strokovnjakov o izvajanju državnih pomoči v kmetijstvu in gozdarstvu.

Srbija: V prvem četrtletju 2025 je predviden podpis novega akcijskega načrta dvostranske tehnične pomoči za obdobje 2025-2026. Med ministrstvoma, pristojnima za kmetijstvo, se bo v okviru akcijskega načrta nadaljevalo sodelovanje na temah, kot so krepitev podeželskih struktur, ob vključevanju LEADER pristopa.

Trenutno Agencija za kmetijske trge in razvoja podeželja kot projektni partner kandidira za razpisana EU sredstva tehnične pomoči za Srbijo na področju razvoja operativnega integriranega administrativno-kontrolnega sistema (I. faza) v skladu z zahtevami skupne kmetijske politike EU. Projekt tehnične pomoči državi kandidatki je predviden za 36 mesecev v vrednosti 2,9 milijona EUR.

3. 17. Sodelovanje na področju okolja in podnebnih sprememb

Ministrstvo za okolje in prostor (MOPE) bo februarja 2025 skupaj z Agencijo RS za okolje (ARSO) organiziralo ministrsko konferenco z naslovom Izzivi prilagajanja podnebnim spremembam v jugovzhodni Evropi. Namen konference bo spodbujanje dialoga, izmenjava dobrih praks in krepitev regionalnega sodelovanja za učinkovito prilagajanje podnebnim spremembam v jugovzhodni Evropi. Dogodka se bodo udeležili ministri, direktorji hidro-meteoroloških služb ter direktorica in predstavniki Svetovne meteorološke organizacije.

Mednarodno razvojno sodelovanje MOPE

MOPE financira razvojni projekt Krepitev zmogljivosti javnih uslužbencev na Zahodnem Balkanu za hitrejši zeleni prehod s sredstvi Sklada za podnebne spremembe. Projekt, ki se je začel izvajati leta 2024, bo trajal do leta 2026. Namen projekta je razvijati zmogljivosti javnih uslužbencev na Zahodnem Balkanu na področjih, kot so trajnostno financiranje, trajnostno poročanje, upravljanje podnebnih tveganj, komuniciranje o podnebnih spremembah, zagovorništvo in institucionalna podpora za podnebne ukrepe. Izvajalec projekta je mednarodna organizacija CEF - Center of Excellence in Finance.

Na podlagi pisma o nameri, podpisanega decembra 2024, med ministrom Bojanom Kumrom in črnogorskim ministrom za ekologijo, trajnostni razvoj in razvoj severa, se bo v letu 2025 začel izvajati projekt Energetska učinkovitost in e-mobilnost v Črni gori. Glavni cilj projekta je spodbujanje energetske učinkovitosti in trajnostne mobilnosti v Črni gori, kar bo doseženo prek sofinanciranja programov črnogorskega Sklada za varstvo okolja (Eko sklad). V letu 2025 bo MOPE sklenilo pogodbo o sofinanciranju s Centrom za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), ki bo deloval kot posrednik med MOPE in črnogorskim Eko skladom ter zagotavljal učinkovito izvajanje projektnih aktivnosti.

V letu 2025 se bodo izvajali trije projekti Centra za mednarodno sodelovanje in razvoj (CMSR), sofinancirani s strani MOPE, na Zahodnem Balkanu, osredotočeni na podnebno blaženje in prilagajanje. MOPE je prenesel na MZEZ sredstva za projekte, ki se bodo izvajali tudi v 2025: izboljšanje energetske učinkovitosti v javnih zgradbah v občini Aračinovo, Severna Makedonija; vzpostavitev kompostne sheme v občini Kamenica, Kosovo; izgradnja bioplinske elektrarne na odlagališču komunalnih odpadkov Možura, Bar, Črna gora.

Sodelovanje na področju meteorologije in hidrologije

ARSO bo v letu 2025 vzdrževal orodja za spremljanje in napovedovanje suše ter oceno njenih posledic v sklopu Centra za upravljanje suše v jugovzhodni Evropi (DMCSEE), ki pokriva tudi območje Zahodnega Balkana, ter zagotavljal prenos informacij/znanja v regijo. Zagotavljal bo spremljanje sušnih razmer v regiji s pripravo rednih mesečnih biltenov.

ARSO bo še naprej vzdrževal delujoč model za kratkoročno napovedovanje vremena na infrastrukturi European Centre for Medium-Range Weather Forecasts (ECMWF) posvetovalnega sistema za zgodnje opozarjanje na mnogotere vremensko pogojene nevarnosti v jugovzhodni Evropi (SEE-MHEWS-A).

3. 18. Sodelovanje na področju varstva narave, celostnega upravljanja z vodami, obalo in morjem ter jedrske in sevalne varnosti

Sodelovanje na področju upravljanja z velikimi zvermi se bo nadaljevalo tudi v letu 2025, zlasti z namenom izmenjave izkušenj in podatkov za izboljšano upravljanje skupnih populacij.

Nadaljevala se bodo tudi prizadevanja, da se slovenski dosežki v mednarodnih povodjih Mure, Save, Jadrana in Sredozemlja v okviru vodne in podnebne diplomacije predstavijo širši mednarodni skupnosti kot primeri dobre prakse za izboljšanje sodelovanja z namenom zagotavljanja in krepitev trajnostnega razvoja in podnebne odpornosti na Zahodnem Balkanu in v Jugovzhodni Evropi.

Uprava za jedrsko varnost (URSJV) po dokončanih nalogah v okviru projekta pomoči upravnemu organu za jedrsko in sevalno varnost BiH, ki se je zaključil konec maja 2024, ne načrtuje novih aktivnosti za leto 2025.

3. 19. Sodelovanje na področju zdravstva

V letu 2025 je predvideno nadaljevanje in zaključek izvedbe projekta tehnične pomoči RS Republiki Severni Makedoniji na področju zdravstvene nege in babištva (Spodbujanje izobraževanja in poklicev v zdravstveni negi in babištvu v Republiki Severni Makedoniji).

V začetku leta 2025 bo RS predvidoma obiskala delegacija strokovnjakov iz Črne gore, ki se želi podrobneje seznaniti z zakonodajnimi in sistemskimi ukrepi na področju nadzora nad tobakom. Delegacija, ki bo obiskala Ministrstvo za finance in nekatere od organov v njegovi sestavi, se bo sestala tudi s predstavniki Ministrstva za zdravje.

Konec februarja 2025 je načrtovan obisk ministra za zdravje Republike Severne Makedonije v RS.

V maju 2025 bo RS gostila srečanje držav članic Pobude malih držav (mreže 12 držav z do 2 mio prebivalcev) v okviru Svetovne zdravstvene organizacije – Regionalnega urada za Evropo. Članici sta tudi Črna gora in Republika Severna Makedonija.

V letu 2025 je predvideno dvostransko srečanje ministrov za zdravje Črne gore in RS.

V 2025 naj bi steklo sodelovanje tudi z Bosno in Hercegovino. Predvidoma bo vzpostavljeno sodelovanje med Agencijo za kakovost in akreditacije v zdravstvu (AKAZ) Federacije Bosne in Hercegovine (Bosna in Hercegovina) ter pristojnimi organi s področja kakovosti v zdravstvu na strani RS. Na pobudo Zavoda za zdravstveno zavarovanje Republike Srbske (Bosna in Hercegovina), bo 12. februarja 2025 v RS potekal sestanek med predstavniki omenjene ustanove in predstavniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje RS ter Ministrstva za zdravje RS, tema pogovorov pa bodo obračunski modeli zdravstvenih storitev.

Tudi v letu 2025 je Ministrstvo za zdravje RS pripravljeno na nadaljnjo krepitev sodelovanja z Zdravstveno mrežo jugovzhodne Evrope, katere partnerska država je RS že več kot 23 let.

3. 20. Sodelovanje na področju dela, družine, socialnih zadev in enakih možnosti

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ) želi dobre izkušnje sodelovanja z državami Zahodnega Balkana nadgraditi, med drugim namerava v letu 2025 nadaljevati z dejavnostmi za preverbo ustreznosti vsebine že sklenjenih sporazumov o zaposlovanju z državami regije glede na aktualne razmere.

V prvi polovici 2025 je načrtovan obisk ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v Albaniji, vsebina obiska bo sporazum o zaposlovanju med državama.

3. 21. Sodelovanje na področju vzgoje in izobraževanja

Sodelovanje na področju izobraževanja

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje bo v letu 2025:

- podpiralo, organiziralo in financiralo dopolnilni pouk slovenščine v Bosni in Hercegovini, Črni gori, Severni Makedoniji in Srbiji v skladu z dolgoročnim ciljem izboljšanja statusa in stopnje znanja slovenskega jezika v regiji v okviru smernic za krepitev in povezovanje potomcev Slovencev izven meja RS. Poučevanje dopolnilnega pouka slovenščine bodo v letu 2025 nadaljevale štiri napotene učiteljice iz RS in 7 ne napoteni učiteljic in učiteljev.
- spodbujalo in sofinanciralo udeleževanje otrok in mladih slovenskega rodu iz držav Zahodnega Balkana na tradicionalnih poletnih in drugih šolah slovenskega jezika v RS. Načrtovano je tudi financiranje dejavnosti ob pouku za otroke, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenskega jezika v državah Zahodnega Balkana (sofinanciranje bivanja v domovih CŠOD).
- sofinanciralo dopolnilni pouk maternih jezikov in kultur za otroke priseljencev drugih narodnosti v RS in tako omogočalo nadaljevanje izvajanja poučevanja makedonščine, srbščine in bosanščine in drugih jezikov na podlagi prošnje za sofinanciranje.
- financiralo tečaj slovenščine za dijake tujce prvega leta srednješolskega izobraževanja v RS.

Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja bo nadalje podpiral in spodbujal mobilnosti učečih se in strokovnega osebja na vseh ravneh izobraževanja.

Center za poklicno izobraževanje (CPI) bo podpiral izmenjavo dobrih praks in izkušenj na področjih upravljanja, poučevanja, usposabljanja in zagotavljanja kakovosti v skladu z zavezami zapisanimi v Sporazumu o izobraževalnem, znanstvenoraziskovalnem, strokovnem in tehničnem sodelovanju med CPI in Centrom za strokovno izobraževanje in usposabljanje Republike Severne Makedonije.

Sodelovanje na področju mladih

Zavod za razvoj mobilnosti mladih (MOVIT) bo podpiral in spodbujal mobilnosti mladih, mladinskega dela in prostovoljstva.

Podporni center SALTO za Jugovzhodno Evropo, ki deluje pod okriljem nacionalne agencije MOVIT, bo po z namenom krepitev možnosti za enakopravnejše vključevanje akterjev in držav Jugovzhodne Evrope v programa Erasmus+ Mladina in Evropske solidarnostne enote, spodbujal in podpiral sodelovanje v prej omenjenih programih in povezovanje programskih in partnerskih držav.

Podporni center SALTO za Jugovzhodno Evropo bo v letu 2025 organiziral več različnih aktivnosti, ki podpirajo evropsko sodelovanje, mladinsko delo in prostovoljstvo v regiji Zahodnega Balkana, kar bo med drugimi vključevalo seminar za vzpostavitev partnerstev in raziskovanje o socialnih inovacijah in podjetniških pobudah mladih, strokovno podporo mreži občin v regiji Zahodnega Balkana pri razvoju mladinskega dela na lokalni ravni, usposabljanje za razvoj nadaljnjih kompetenc in partnerstev organizacij in srečanje za podporo osebju nacionalnih agencij za vključevanje in raznolikost na temo medverskega dialoga.

3. 22. Sodelovanje na področju za visokega šolstva, znanosti in inovacij

Načrtovane aktivnosti Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije (MVZI) za leto 2025 vključujejo:

- Izmenjave študentov in profesorjev potekajo v okviru bilateralnih protokolov in programa CEEPUS z vsemi državami Zahodnega Balkana, kjer RS poleg osnovne kvote ponuja še dodatne štipendijske mesece za študente iz držav Zahodnega Balkana.
- Z Bosno in Hercegovino, Črno goro, Kosovom, Severno Makedonijo in Srbijo ima RS podpisane protokole na področju izobraževanja, katerih osnovno določilo je izenačitev z državljanji RS in/oz. z državljanji EU glede stroškov plačila študija. Vsi protokoli vejajo do vstopa posamezne države v EU.
- V letu 2025 je predviden podpis Protokola med MVZI RS in Ministrstvom za izobraževanje in šport Republike Albanije o sodelovanju na področju visokega šolstva. Protokol bo na vzajemni osnovi do polnopravne vključitve Republike Albanije v EU omogočil študentom na dodiplomskem in podiplomskem študiju v obeh pogodbenicah študij pod enakimi finančnimi pogoji, kot veljajo za domače študente v vsaki od pogodbenic. To pomeni, da se bodo albanski državljani v kvoti vpisnih mest za tujce vpisovali pod enakimi finančnimi pogoji kot slovenski državljani in državljani držav članic EU.
- RS bo tudi v letu 2025 s celostno podobo Study in Slovenia sodelovala tako na virtualnih kot na dogodkih v živo v državah Zahodnega Balkana. Gre za skupni nastop in predstavitve javnih ter zainteresiranih zasebnih visokošolskih zavodov.

S študijskim letom 2025/2026 MVZI prevzema aktivnosti Ad Futura, v okviru katere načrtuje postopno vzpostavitev oz. obnovo štipendijske sheme za študente Zahodnega Balkana. RS bo za študij na College of Europe – kampus Tirana - zagotovila 2 štipendiji za študij slovenskih državljanov.

ENIC NARIC center (European Network of Information Centres – National Academic Recognition Information Centres)

BiH

ENIC NARIC center RS si bo še naprej prizadeval za tesno sodelovanje s pristojnimi organi BiH in še naprej tudi preko udeležbe na srečanjih dobro sodeloval s CIP (Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti/područja visokog obrazovanja) na področju priznavanja in vrednotenja izobraževanja.

Srbija

Sodelovanje in komunikacija z institucijami, pristojnimi za vrednotenje in priznavanje izobraževanja, in izobraževalnimi institucijami poteka ustaljeno. Posredovane informacije o izobraževalnem sistemu in institucijah/programih so transparentne. Občasno pa ENIC NARIC center opaža neodzivnost pristojnih organov povezanih z vrednotenjem in priznavanjem v Srbiji. V iskanju

konstruktivnih rešitev in v želji po izboljšanju komunikacije si bo RS prizadevala, da se odzivnost pristojnih organov pospeši.

Črna gora in Severna Makedonija

Sodelovanje in komunikacija z institucijami, pristojnimi za vrednotenje in priznavanje izobraževanja in izobraževalnimi institucijami v Črni gori in Severni Makedoniji poteka po ustaljeni praksi; RS enako pričakuje tudi v prihodnje.

Sodelovanje slovenskih raziskovalnih ustanov z ustanovami držav Zahodnega Balkana v Okvirnem programu EU za raziskave in inovacije OBZORJE EVROPA (2021-2027) in v programu COST se bo nadaljevalo.

Na podlagi sporazumov o znanstveno-tehnološkem sodelovanju se bodo v letu 2025 izvajali bilateralni mobilnostni projekti z Bosno in Hercegovino, Črno goro in Srbijo. Zasedanje skupnega odbora med RS in Srbijo, ki bo izbral projekte za obdobje 2025-2027 in sprejel delovni program za naslednje obdobje, je predvideno spomladi 2025. Marca 2025 je načrtovana objava javnega razpisa za sofinanciran je mobilnostnih projektov z BiH za obdobje 2026-2027.

Na področju **inovacij** v okviru mednarodnega sodelovanja z državami Zahodnega Balkana želim RS krepiti sodelovanje in povezovanje različnih organizacij na področjih, ki so v trendu razvoja, kot so digitalizacija (umetna inteligenca, kvantne tehnologije), čiste tehnologije (vodik), biotehnologija in podobno. Pomembno je spodbujanje tudi mednarodnih projektov inovacij za trajnostni razvoj in prenos znanja in tehnologij med državami. Glavni deležniki, ki jih RS pri tem vključuje, so razvojno inovativne organizacije, kot so raziskovalne institucije, start-up podjetja, inovativni MSP in velike gospodarske družbe. Pri tem so mednarodne aktivnosti pomembne tudi za prenos dobrih praks in povezovanje na področjih, ki presegajo okvire ene države, kot je npr. podnebna nevtralnost.

3. 23. Sodelovanje v kulturi, med arhivi ter medkulturni dialog

Uprizoritvena umetnost

V letu 2025 bodo slovenska gledališča in gledališki ustvarjalci nadaljevali s sodelovanjem z ustanovami in ustvarjalci na področju Zahodnega Balkana. Področje Zahodnega Balkana se še vedno prepoznava kot dokaj soroden ustvarjalen uprizoritveni prostor, kar se kaže v vsakoletnem izjemnem sodelovanju in povezovanju gledaliških ustanov, nevladnih organizacij, mrež in posameznih izvajalcev na področju uprizoritvene umetnosti. Sodelovanja potekajo v obliki gostovanja (tudi izmenjav) slovenskih predstav, gostovanja predstav iz držav Zahodnega Balkana v slovenskih gledališčih, koprodukcij ter sodelovanja slovenskih umetnikov v produkcijah v tuji gledališčih ali sodelovanja umetnikov z Zahodnega Balkana v slovenskih produkcijah. Slovenske predstave so redno uvrščene tudi na gledališke festivale na področju Zahodnega Balkana in praviloma zelo dobro sprejete s strani publike in strokovne javnosti, kar izkazujejo tudi nagrade, ki jih dobivajo te predstave in slovenski gledališki umetniki.

Nadaljeval se bo projekt RUTA, ki z regijskimi krožnimi festivali povezujejo gledališča in gledališke ustvarjalce Zahodnega Balkana. V projekt so vključeni: Mestno gledališče ljubljansko, Kazališče Ulysses (Brioni, Hrvaška), Beogradsko dramsko pozorišče (Beograd, Srbija), Gradsko pozorišče Podgorica (Podgorica, Črna gora), Kamerni teatar 55 (Sarajevo, BiH) in Dramski teatar Skopje (Skopje, Severna Makedonija).

Vizualne umetnosti, arhitektura in oblikovanje

Na področju vizualnih umetnosti ter arhitekture in oblikovanja sta v letu 2025 v načrtu dve sodelovanji na Zahodnem Balkanu. Zavod DESSA arhitekturni center bo junija v okviru projekta Nagrada Piranesi z razstavo gostoval v Muzeju sodobne umetnosti Vojvodine v Novem Sadu in na festivalu arhitekture BINA Beogradu ter Center. Galerija P74 oziroma Zavod P.A.R.A.S.I.T.E. med aprilom in majem pripravlja predstavitev projekta Umetniška kavarna v Goethe Institutu Srbija v Beogradu.

Knjiga

Javna agencija za knjigo bo tudi v letu 2025 sodelovala z mednarodno mrežo Traduki, ki je skupni projekt več državnih in zasebnih evropskih institucij. Traduki podpira prevode iz ter v nemški jezik ter med jeziki držav Jugovzhodne Evrope, ob tem pa sofinancira tudi druge programe s področja knjige na področju Jugovzhodne Evrope in nemškega govornega področja, med drugim mrežo literarnih rezidenc. Predstavniki javne agencije se bodo v letu 2024 udeležili dveh srečanj mreže Traduki ter dveh sestankov mreže agencij/organizacij za podporo prevajanju ENLIT. Javna agencija se bo dejavno vključevala in sofinancirala tudi druge projekte in programe na področju knjige, ki se bodo izvajali na področju Zahodnega Balkana, ali pa bodo vključevali strokovno javnost Zahodnega Balkana, tako kot je to izvajala v preteklih letih.

Pooblaščen in državni muzeji

Predvidena so številna konkretna sodelovanja z muzeji in galerijami s področja Zahodnega Balkana, tudi na primer v okviru EPK GO25! (Obalne galerije Piran). Nadaljevala se bosta projekta MADE IN 2.0 (MAO) in S.T.A.N.D. U.P. (Muzej novejšje in sodobne zgodovine Slovenije). Izvedeni bodo tudi nekateri pedagoški programi.

Knjižnična dejavnost

Ministrstvo za kulturo bo v okviru letnega financiranja državnih javnih zavodov podprlo program dela Narodne in univerzitetne knjižnice, ki med drugim, poleg sodelovanja s knjižnicami Zahodnega Balkana pri medknjižnični izposoji in zamenjavi gradiva, vključuje sodelovanje z nacionalnimi knjižnicami v okviru različnih projektov in iniciativ ter organizacijo skupnih dogodkov za prenos znanja in izkušenj ter promocijo knjižničnih zbirk.

Nesnovna dediščina

Madžarska je izrazila interes za multinacionalno nominacijo tamburaštva za vpis na Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, pri kateri naj bi sodelovala tudi Srbija.

Javni arhivi v RS

Slovenski javni arhivi bodo sodelovali s posameznimi tujimi arhivskimi službami (s Srbijo, BiH, Severno Makedonijo, Hrvaško) pri gostovanju in izmenjavi razstav, dogodkov (predstavitev publikacij, projektov ipd.) ter pri izmenjavi strokovnih znanj (npr. na arhivskih konferencah in posvetih, delavnicah). Z Vojaškim arhivom Srbije, se tako kot v letu 2024, tudi v 2025 načrtuje izmenjava strokovnjakov, bodisi za področje digitalizacije arhivskega gradiva in/ali restavratorsko-konservatorske posege.

Slovenski eksperti bodo v letu 2025 nadaljevali z evidentiranjem (in kopiranjem) arhivske kulturne dediščine v Beogradu, in sicer v Vojaškem arhivu Srbije (5 delovnih dni), v Arhivu Jugoslavije (5 delovnih dni) in v Diplomatskem arhivu Ministrstva za zunanje zadeve Republike Srbije (5 delovnih dni). Prav tako je predvideno tudi sodelovanje na področju filmske arhivske kulturne dediščine. Predstavniki Slovenskega filmskega arhiva (SFA) pri Arhivu RS se bodo v Beogradu udeležili Festivala nitratnega filma in obiskali Jugoslovansko kinoteko.

V okviru izvajanja sporazuma o vprašanih nasledstva po nekdanji SFRJ bo Arhiv RS spomladi 2025 gostil sestanek direktorjev državnih arhivov RS, Hrvaške, BiH, Severne Makedonije in Srbije (zastopa jo direktor Arhiva Jugoslavije). Glavna tema sestanka bo digitalizacija skupne arhivske dediščine, ki se nahaja predvsem v Arhivu Jugoslavije.

V letu 2025 je privideno, da naj bi Arhiv RS izdal Vodnik po arhivskih virih za rodbino Tönnies (19. stoletje – začetek 20. stol.), s poudarkom na gradbeni dejavnosti družine.

Kulturni sklad

Za leto 2025 je za delovanje kulturnega sklada skupaj načrtovanih 200.000 EUR, prispevek s strani Ministrstva za kulturo bo 100.000,00 EUR.

Svet ministrov za kulturo Jugovzhodne Evrope – CoMoCoSEE

Ministrstvo za kulturo bo še naprej sodelovalo v regionalnem političnem okviru na področju kulture in kulturne dediščine – Svetu ministrov za kulturo Jugovzhodne Evrope – ter z državami Jugovzhodne Evrope in v sodelovanju z relevantnimi mednarodnimi organizacijami (predvsem Uradom za Unesco v Benetkah) izvajalo ključne aktivnosti v skladu s strategijo regionalnega sodelovanja na področju kulture. Severno makedonsko predsedstvo namerava nadaljevati pogovore o morebitni vzpostavitvi skupnega kulturnega sklada držav članic.

3. 24. Sodelovanje na področju statistike

Statistični urad RS (SURS) bo nadaljeval dobro prakso prenosa znanja in še naprej nudil strokovno pomoč statističnim uradom držav Zahodnega Balkana, ki bodo za to zaprosili. V letu 2025 načrtuje izvedbo več konzultacij in študijskih obiskov v okviru različnih programov pomoči za področje statistike. Poleg tega bo SURS nadaljeval z izvedbo projekta tesnega medinstitucionalnega sodelovanja v BiH.

3. 25. Krepitev in povezovanje slovenske manjšine

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) bo v letu 2025 tako kot do sedaj posebno pozornost posvečal aktivnostim in projektom, ki so se v preteklosti izkazali za uspešne in odmevne, ter novim vizijam, ki so pomembne za utrjevanje in ohranjanje slovenske narodne, jezikovne ter kulturne identitete. Še posebej bo spodbujal dejavnosti in zamisli, ki bodo usmerjene v delo z mladimi v okviru slovenskih skupnosti. V letu 2025 sta s strani slovenskih skupnosti na tem območju načrtovani dve obletnici, in sicer 20-letnica društva Drago Čeh in 10-letnica društva Zdravica Niš v Srbiji. Načrtuje se obisk ministra Arčona v Bosni in Hercegovini, v okviru katerega se bo srečal s tamkajšnjimi Slovenci.

USZS si bo tudi v prihodnje prizadeval ohranjati podporo slovenskim skupnostim v državah Zahodnega Balkana v okviru razpoložljivih finančnih sredstev in na podlagi dosedanjih izkušenj. Še naprej bo aktivno sodeloval z Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje, z namenom krepitev obstoječih načinov poučevanja slovenščine oziroma iskanja morebitnih novih možnosti.

Slovenska skupnost iz držav Zahodnega Balkana ima v Svetu Vlade RS za Slovence po svetu, ki je posvetovalno telo predsednika vlade, dva predstavnika. Tako imata možnost predstavljanja položaja slovenske skupnosti na Zahodnem Balkanu in tudi možnost podajanja predlogov v zvezi z različnimi temami in ravnmi ohranjanja slovenske identitete in sodelovanja z matično domovino.

Sedanja predstavnika sta iz Srbije in Bosne in Hercegovine in sta bila imenovana leta 2023 za 5-letni mandat.

V letu 2025 bo USZS nadaljeval s podporo trudu Slovencev v državah Zahodnega Balkana pri utrjevanju in ohranjanju narodne, jezikovne ter kulturne identitete. Aktivno bo vzpodbujal vzdrževanje društvenih aktivnosti ter razvoj obstoječe infrastrukture. Tako vodstvo USZS kot strokovni sodelavci bodo skušali tudi v tem letu obiskati najpomembnejše dogodke in čim več slovenskih društev. Ob tem bo potrebno poskrbeti tudi za nadzor nad transparentno in racionalno ter namensko porabo sredstev, prejetih s strani RS oziroma USZS.